

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO
TAMPERE UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

TIMO TUUSA
SUUNNITELMA YLIVIESKAN UUDESTA KIRKOSTA JA
SEURAKUNTAKESKUKSESTA YMPÄRISTÖINEEN

Diplomityö

Tarkastaja: prof. Ilmari Lahdelma
Tarkastaja ja aihe hyväksytty
2. toukokuuta 2018

TIIVISTELMÄ

TIMO TUUSA: SUUNNITELMA YLIVIESKAN UUDESTA KIRKOSTA JA SEURAKUNTAKESKUKSESTA YMPÄRISTÖINEEN

Tampereen teknillinen yliopisto
Diplomityö, 64 sivua, 4 liitesivua
Kesäkuu 2018

Arkkitehdin tutkinto-ohjelma

Pääaine: Asuntosuunnittelu, korjausrakentaminen

Tarkastaja: professori Ilmari Lahdelma

Ohjaaja: Teemu Hirvilammi

Avainsanat: Ylivieska, kirkko, sakraalililat, uudisrakentaminen, julkinen rakentaminen

Tämä diplomityö on suunnitelma Ylivieskaan sijoittuvasta puukirkosta, jossa yhdistyvät perinteinen suomalaisen kirkkorakennusperinne sekä moderni arkkitehtuuri rakennetkaisuineen.

Arkkitehtuurikilpailuun perustuvaa suunnitelmapainotteista työtä tukee historiaosio, jossa käydään läpi kirkkorakennuksen synty ja kehitys sekä suomalaisen, protestanttisen kirkkorakennuksen erityispiirteitä. Osiossa esitellään myös rakennuspaikalla aiemmin käytössä olleet rakennukset. Lopullinen suunnitelma pohjustetaan kilpailuohjelman tiivistelmällä sekä suunnitelmaselostuksella. Selostus koostuu luonnosvaiheen ideoinnista, kilpailuvaiheen jälkeisistä korjausehdotuksista sekä lopullisen suunnitelman selostuksesta.

Diplomityössä on otettu huomioon sakraalirakennuksiin liittyvä rakennusperintömme ja modernin puurakentamisen tekniikat sekä vastattu kattavasti kilpailussa annettuun tilaohjelmaan. Lopullinen suunnitelma on hyvin paikkaansa sopiva tutkielma modernista suomalaisesta puukirkosta.

ABSTRACT

Timo Tuusa: Design for a new church, parish hall and surroundings in Ylivieska
Tampere University of Technology
Master's Thesis, 64 pages, 4 Appendix pages
June 2018
Master's Degree Programme in architecture
Major: Housing design, structural renovation
Examiner: Professor Ilmari Lahdelma
Instructor: Teemu Hirvilammi
Keywords: Ylivieska, church architecture

This thesis will be a design for a wooden church situated in Ylivieska. In the plan are combined traditional Finnish wood building tradition and modern architecture with its structural solutions.

The Planning themed section of the thesis is based on an architecture competition and supported by a historic themed section that deals with the birth and development of the church building itself and the special qualities of a Finnish, Protestant church building. In this section will also be introduced the buildings that have been used earlier on the site. The final plan will be introduced with a summary of the competition brief and a plan report. The plan report will consist of a draft phase, the editing phase after the competition and the report of the final plan.

The thesis has taken into consideration our heritage of religious structures and techniques of modern wood building, while also answering the building programme outlined in the competition brief. The final plan is a study of the modern wood church and is well suited to its location.

ALKUSANAT

Haluan kiittää diplomityöni tarkastajaa professori Ilmari Lahdelmaa sekä ohjaajaa Teemu Hirvilammia ammattitaitoisista neuvoista ja lämpimästä ilmapiiristä.

Kiitos erityisesti vaimolleni Ellinooralle loppumattomasta pinnasta, tuesta ja kannustuksesta, jota olet minulle ”opiskelujeni” aikana tarjonnut.

Kiitos myös lapsilleni Saimalle ja Veikolle. Olitte tietämättänne suurin mahdollinen motivaation lähde Isin diplomityön valmistumiselle.

Tampereella, 6.5.2018

Timo Tuusa

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	1
2.	SUOMALAINEN KIRKKORAKENNUS	2
	2.1 Kirkkorakennuksen historia ja osat	2
	2.1.1 Altteri	3
	2.1.2 Saarnatuoli	3
	2.1.3 Kastemalja.....	4
	2.2 Suomalaisen kirkkorakennuksen synty	4
	2.3 Uskonpuhdistuksen vaikutus suomalaiseen kirkkorakentamiseen.....	5
	2.4 Nykyaikainen suomalainen kirkkorakennus	6
3.	YLIVIESKAN KIRKKO	8
	3.1 Ylivieskan aiemmat kirkkorakennukset	8
	3.2 Ylivieskan kirkon tuhopolttot.....	10
4.	ARKKITEHTUURIKILPAILU.....	11
	4.1 Kilpailuohjelma	11
	4.1.1 Kilpailualue.....	13
	4.1.2 Kaavatilanne ja muut rakentamiseen vaikuttavat seikat	15
	4.2 Kilpailun tavoitteet.....	16
	4.3 Suunnitteluohjeet.....	16
	4.3.1 Tilatarveselvityksen mukaan suunniteltavat tilat.....	16
	4.3.2 Lähiympäristön suunnittelu.....	18
5.	SUUNNITELMA – KILPAILUVAIHE	19
	5.1 Suunnitelman lähtökohdat.....	19
	5.2 Rakennusten liittyminen ympäristöönsä – kilpailuvaihe	22
	5.3 Rakennuksen osat ja toiminnot – kilpailuvaihe.....	25
	5.4 Oma arvio kilpailutyön onnistumisesta.....	31
6.	SUUNNITELMA – ARKKITEHTUURIKILPAILUN JÄLKEINEN JATKOKEHITYS	32
	6.1 Kilpailutyöstä saatu palaute	32
	6.2 Kilpailun jälkeen tehdyt muutokset.....	33
	6.3 Suunnitelma.....	37
	6.3.1 Rakennuksen sijoittuminen ympäristöönsä.....	37
	6.3.2 Arkkitehtoninen ilme	39
	6.3.3 Tilat	43
	6.3.4 Tilojen muunneltavuus.....	46
	6.3.5 Lapset ja esteettömyys	48
	6.3.6 Vanhan kirkon raunioiden suunnitelma	51
7.	POHJAPIIRUSTUKSET, JULKISIVUT JA LEIKKAUKSET	52
8.	DETALJIT	61
9.	YHTEENVETO	62
	LÄHTEET	63
	LIITE: A1- ESITTELYPLANSSEIEN PIENENNÖKSET	

KUVALUETTELO

<i>Kuva 2.1. Vuonna 1969 rakennettu Lauritsalan kirkko (Knaps 2006).</i>	7
<i>Kuva 3.1 1600-luvun pohjalainen, tornillinen pitkäkirkkotyyppi (Lindberg 1934).</i>	8
<i>Kuva 3.2 1700-luvun suoranurkkainen, aumakattoinen ristikirkkotyyppi (Lindberg 1934).</i>	9
<i>Kuva 3.3 Ylivieskan kirkko Juurikosken partaalla 1900-luvun alussa (Kilpailuohjelma 2017).</i>	9
<i>Kuva 3.4. Järkyttyneet seurakuntalaiset katsovat Ylivieskan palavaa kirkkoa (Iltalehti 2016).</i>	10
<i>Kuva 4.1. Ote kantakartasta, 1:2000 (Kilpailuohjelma 2017).</i>	12
<i>Kuva 4.2. Kilpailualue ja rajausta (Kilpailuohjelma 2017).</i>	13
<i>Kuva 4.3. Ote ajantasa-asemakaavasta (Kilpailuohjelma 2017).</i>	15
<i>Kuva 4.4. Viistokuva kilpailualueesta (Kilpailuohjelma 2017).</i>	15
<i>Kuva 4.5. Tilaohjelma (Kilpailuohjelma 2017).</i>	17
<i>Kuva 5.1. Suunnittelun alkuvaiheen käsin piirrettyjä luonnoksia.</i>	19
<i>Kuva 5.2. Suunnittelun alkuvaiheen käsin piirrettyjä luonnoksia.</i>	20
<i>Kuva 5.3. Käsin piirretty luonnos ennen mallinnuksen aloittamista.</i>	20
<i>Kuva 5.4. Kilpailutyön asemakaavakuva, 1:1000.</i>	21
<i>Kuva 5.5. Kilpailuvaiheen visualisointi pääsisäänkäynnistä.</i>	22
<i>Kuva 5.6. Julkisivut itään ja etelään, 1:400 – kilpailuvaihe.</i>	23
<i>Kuva 5.7. Julkisivut länteen ja pohjoiseen, 1:400 – kilpailuvaihe.</i>	24
<i>Kuva 5.8. Havainnekuva kirkkosalin lisäpenkkien toiminnasta.</i>	26
<i>Kuva 5.9. Pohjakuva k-krs, 1:300 – kilpailuvaihe.</i>	27
<i>Kuva 5.10. Pohjakuva, 1-kerros, 1:300 – kilpailuvaihe.</i>	28
<i>Kuva 5.11. Pohjakuva, 2-kerros, 1:300 – kilpailuvaihe.</i>	29
<i>Kuva 5.12. Leikkaukset A-A, B-B C-C, 1:400 – kilpailuvaihe.</i>	30
<i>Kuva 6.1. Havainnekuva kantavasta runkorakenteesta.</i>	33
<i>Kuva 6.2. Graafisia esityksiä luonnonvalon määrästä rakennuksessa eri vuorokaudenaikoina. Vas. pinnoille osuva valaistusvoimakkuus lukseina, oik. suoran valon osuminen lattiapinnoille.</i>	34
<i>Kuva 6.3. Rakeisuuskaavio, 1:2000.</i>	35
<i>Kuva 6.4. Asemapiirustus, 1:1000.</i>	36
<i>Kuva 6.5. Näkymä Kalajoelta.</i>	37
<i>Kuva 6.6. Näkymä Kirkkopuiston lounaisnurkasta kohti pääsisäänkäyntiä.</i>	38
<i>Kuva 6.7. Viistönäkymä kaakosta. (Kilpailuohjelma 2017).</i>	39
<i>Kuva 6.8. Näkymä kirkkosalista kohti avattua siirtoseinää.</i>	40
<i>Kuva 6.9. Näkymä kirkkosalista kohti alttaria.</i>	41
<i>Kuva 6.10. Aksonometrinen havainnekuva tilojen sijoittumisesta rakennuksessa.</i>	42
<i>Kuva 6.11. Näkymä parvelta kohti kastepuuta ja kirkkosalin pääsisäänkäyntiä.</i>	45
<i>Kuva 6.12. Näkymä seurakuntasalista kohti lähetyskahvilan ulkoterassia.</i>	47
<i>Kuva 6.13. Näkymä lasten leikkutilasta.</i>	49

<i>Kuva 6.14. Näkymä suunnittelualueen luoteisnurkasta kohti Raunion kesäkappelia.</i>	50
<i>Kuva 6.15. ”Pohjalaiset häät Raunion kesäkappelissa”, vapaan käden tussiluonnos.</i>	51
<i>Kuva 6.16. Havainnekuva Raunion kesäkappelin rakennusmassasta ja sijoittumisesta.</i>	51
<i>Kuva 7.1. Pohjapiirustus, 1-krs 1:200.</i>	53
<i>Kuva 7.2. Pohjapiirustus, 2-krs 1:200.</i>	54
<i>Kuva 7.3. Julkisivut itään ja etelään, 1:200.</i>	55
<i>Kuva 7.4. Julkisivut länteen ja pohjoiseen, 1:200.</i>	56
<i>Kuva 7.5. Leikkaus A - A, 1:200.</i>	57
<i>Kuva 7.6. Leikkaus B - B, 1:200.</i>	58
<i>Kuva 7.7. Leikkaus C - C, 1:200.</i>	59
<i>Kuva 7.8. Iltanäkymä Kirkkopuiston kaakkoiskulmasta kohti kirkkorakennusta.</i>	60
<i>Kuva 8.1. Rakenneleikkaus, ylä- ja alapohjarakenteet 1:50.</i>	61

Visualisointikuviin sijoitetut ihmishahmot: www.skalgubbar.se.

1. JOHDANTO

Tämän diplomityön aiheena on suunnitelma Ylivieskan uudesta kirkosta sekä seurakuntakeskuksesta ympäristöineen. Ylivieskan kirkko tuhoutui tuhopolton seurauksena pääsiäislauantai-iltana vuonna 2016. Ylivieskan Seurakunta järjesti yhdessä Ylivieskan kaupungin kanssa yleisen suunnittelukilpailun uuden kirkon sekä seurakuntasalin suunnittelusta lähiympäristöineen. Kilpailu järjestettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjen mukaan ja se ajoittui aikavälille 14.2.-15.5.2017.

Osallistuin kilpailuun työlläni ”Siiven alla”, tavoitteenani tehdä arkkitehdin diplomityö kilpailupalautuksestani. Sijoituin yksin tehdyllä työlläni kilpailussa keskisarjaan. Nopealla aikataululla toteutettu kilpailutyö ei mielestäni kuitenkaan täyttänyt diplomityölle asettamiani kriteerejä, joten päätin viimeistellä suunnitelmani arkkitehtuurikilpailun päätyttyä.

Diplomityöni tavoitteena oli suunnitelma kirkko- ja seurakuntasalin sisältävästä rakennuksesta, jossa yhdistyvät perinteinen suomalaisen puukirkko sekä moderni arkkitehtuuri rakennuskaisiineen. Samalla halusin syventää ymmärrystäni kirkkorakennusten historiasta sekä pohjoismaalaisen protestanttisen kirkkorakennusten erityispiirteistä ja niihin johtaneista syistä.

Diplomityön suunnitelmaosuus koostuu kahdesta osasta. Arkkitehtuurikilpailuun palautetusta kilpailutyöstä sekä siitä kilpailun jälkeen edelleen työstetystä suunnitelmasta. Toisessa osassa on viimeistely kilpailuvaiheessa keskeneräiseksi jäänyt suunnitelma sekä saatettu se vastaamaan diplomityölle asetettua vaatimustasoa. Kilpailuvaihe on esitettykin vain kokonaissuunnitelman välivaiheena. Suunnitelmaosuudessa esitellään lisäksi arkkitehtuurikilpailun tehtävänanto sekä avataan suunnitelmaprosessia.

Suunnitelmaosuuden lisäksi tämä diplomityö sisältää suunnitelmaa pohjustavan historiaosuuden, jossa käydään läpi kirkkorakennuksen historiaa sekä suomalaisen, protestanttisen kirkkorakennuksen erityispiirteitä. Työssä esitellään myös Ylivieskan seurakunnan aiemmat käytössä olleet kirkkorakennukset sekä niiden historiaa.

2. SUOMALAINEN KIRKKORAKENNUS

2.1 Kirkkorakennuksen historia ja osat

Kirkko-sanalla on kaksi merkitystä. Sillä tarkoitetaan rakennusta, jota käytetään kristillisessä jumalanpalveluksessa sekä kristittyjen yksilöiden yhdessä muodostamaa seurakuntaa. Kirkkorakennuksen juuret ulottuvat juutalaisuuteen ja sen temppelisiin, synagogiin. Jeesus opetuslapsineen piti kiinni juutalaisten Laista ja oletettavaa on, että ensimmäiset kirkot muistuttivatkin suuresti synagogia. (Mirsky 1966.)

Laajamittainen kirkkojen rakennus alkoi 4. vuosisadan alkupuolella, jolloin rakennuksen malli otettiin roomalaisten basilikasta. Se oli osa Forumia ja tärkeä roomalaisen arkkitehtuurin osa. Basilika käsitti tuomioistuimen, kaupallisen keskuksen sekä torialueen. Basilikassa suoritettiin yksinomaan maallisia toimintoja. Rooman kookkain ja koristelluin basilika oli Trajanuksen vuonna 112 rakennuttama temppeli. Se avautui Forumille 117 metriä pitkältä sivultaan ja sen puolta lyhyempi pääty muodosti puolipyöreän kuorin, apsinin. Trajanuksen basilika sijaitsi Forumin yläpuolella, kolmen keltaiseksi maalatun marmoriportaan huipulla. Sen katto oli päällystetty kullatulla pronssilla ja 26 metriä leveä kaksikäytäväinen marmorinen laiva oli jaettu 96 pylväällä. Basilika jättikin loisteliaan Forumin varjoonsa, ja juuri Trajanuksen ylellinen basilika innoitti aikansa kristittyjä oman kirkkonsa rakentamisessa. (Mirsky 1966.)

Kristinuskon peruspilarina on, että kasteessa ihmiseen kylvettyä hengellisen elämän siementä ravitaan ehtoollisessa. Basilikakirkon funktio olikin ehtoollishuone. Itäpuolella sijaitsevassa kuorissa istui piispa, papisto sekä diakonit ja heitä vastapäätä seurakunta. Alttari sijaitsi seurakunnan ja papiston välissä. Se oli korotettu muusta laivasta ja edusti muinaista pyhää, korkeaa paikkaa, jossa ihminen ja Jumala kohtaavat. Alttari toimi samalla myös pöytänä, jonka äärellä vietettiin ehtoollista. Sen päällä sijaitsi alttarikatos, ciborium, joka korosti alttarin pyhyyttä. Basilikakirkko sijaitsi yleensä sen pyhimyksen haudan yläpuolella, jolle kirkko oli pyhitetty. Alttari sijaitsikin usein suoraan kryptassa olevan haudan päällä. (Mirsky 1966.)

Basilikassa oli myös ns. eteishalli niille, joita ei ollut hyväksytty seurakunnan jäseniksi. Toisella kristinuskon pääsakramentilla, kasteella, oli myös oma rakennuksensa. Kaste-
paikka sijaitsi basilikan länsipäässä lähellä pääsisäänkäyntiä. (Mirsky 1966.)

Kristittyjen seurakunta ajatteli itsensä ”elävistä kivistä” rakennettuna hengellisenä Jumalan talona. Ehtoollishuoneena toimineesta basilikasta muotoutuikin koko kirkon tyyssija.

Seuraavan puolen vuosisadan aikana kehittyi romaaninen kirkkorakennustyyli. Erot papiston ja seurakunnan välillä kasvoivat jyrkemmiksi, mikä näkyi myös kirkkorakennuksen muuttumisena. Altari siirrettiin idänpuoleiselle seinälle, piispanistuin tuli seurakunnan ja ehtoollispöydän väliin. Ehtoollisesta tuli liturgioiden toimenpide, jonka pappi apulaisineen toimitti selin seurakuntaan, kasvot alttariin päin. Ajan saatossa idänpuoleiselle seinälle tuli papistolle lisää alttareita ja keskilaivaan sijoitettiin erillisiä pikkualttareita kunnioittamaan pyhimyksiä ja pyhänjäännöksiä. (Mirsky 1966.)

2.1.1 Altari

Alkukirkon aikaan kotona vietetyissä jumalanpalveluksissa alttarina toimi tavallinen puupöytä jolle leipä ja viini asetettiin. Altari säilytti edelleen muotonsa, kun kirkkorakennuksia alettiin rakentaa kaksi- ja kolmesataalukujen vaihteessa. Toinen alttarimuoto, laatikko, alkoi vainajien hautakirkoista ja sai lopullisen muotonsa 1600-luvun barokki-tyylin myötä. (Sormunen 1962.)

Sitä mukaa kun ajatus transsubstantiaatiosta, leivän ja viinin muuttumisesta kristuksen ruumiiksi ja vereksi, alkoi saamaan ideologiana kannatusta, alettiin siunattua leipää pitää alttarilla palvottavana myös ehtoollisen ulkopuolella. Altari muuttui täten ehtoollispöydästä Vapahtajan pysyvän läsnäolon paikaksi. Siunattu leipä asetettiin usein pöydälle suojukseen ja se verhoitiin kangaskatoksella. Alttaripöytä koristeltiin usein myös kukilla ja kynttilöillä. (Sormunen 1962.)

Kun altari siirtyi kirkkorakennuksessa apsioksen, puolipyöreän kuoriosan perälle, syntyi sen yläpuolelle myös alttarikaappi. Vasta barokin aikakausi toi mukanaan mahtavat alttarilaitteet alttaritauluineen ja runsaine yksityiskohtineen. Antiikkia ihannoivat 1700-luvun puolivälin uusklassinen- ja 1800-luvun alun empiretyyli rantauttivat antiikkisten pylväiden ja pilasterien kannattamat alttarilaitteet myös kansanmestarien rakentamiin kirkkoihin. (Sormunen 1962.)

2.1.2 Saarnatuoli

Suurimmat muutokset liturgisista elementeistä on ajan saatossa kokenut saarnatuoli. Evankelinen kirkko korostaa ehtoollisen keskeistä asemaa, kun taas katolinen kirkko pitää saarnaa tärkeänä osana jokaista pääjumalanpalvelusta. Saarna pidettiin alkukirkon aikoina apsioksen perällä sen keskellä sijainneesta piispantuolista. Piispa piti puheensa istualtaan, mistä nimi ”saarnatuoli” on peräisin. Kun alttarin päälle tuli tavaksi rakentaa 400- ja 500-luvuilla katos, siirtyi piispanistuin seurakunnasta katsoen vasemmalle puolelle. Ortodoksisessa kirkossa piispanistuin siirtyi beemalle, kirkkolaivan keskellä sijaitsevalle

korokkeelle. Romaanisissa kirkoissa saarnatuolina toimi vaatimaton lukupulpetti, joka sijaitsi keskilaivan ja kuorin välissä. Myöhemmin se sijoittui keskilaivan vasemman pilarin juurelle menettäen samalla yhteytensä alttariin. 1300–1500-lukujen kulttuurinen muutos, keskiajan päättänyt renessanssi ja alkanut barokki toivat tyyleinä mukanaan kookkaat ja koristeelliset saarnatuolit. Ne rakennettiin toisinaan niin korkeiksi, että yhteys alttariin ja kuulijoihin saatettiin menettää kokonaan. (Sormunen 1962.)

1800-luvulla saarnatuoli palasi kuoriin ja alttarin välittömään läheisyyteen. Nykyisin sekä katolisessa että evankelisessa kirkossa alttarin ja saarnatuolin välitöntä yhteyttä korostetaan osana jumalanpalvelusta. (Sormunen 1962.)

2.1.3 Kastemalja

Kastemalja symboloi alkukristillistä tapaa, jossa kaste suoritettiin virtaavan tai pulppuavan veden äärellä. Kastelähde sijaitsi yleensä basilikan lähellä sijainneessa pohjaltaan pyöreässä kastekirkossa. Suuri kivinen kasteallas, johon kastettava alastomana laskeutui, oli muutamaa askelta lattiaa matalampana rakennuksen keskellä. Kaste tapahtui yleensä pääsiäisviikolla ja liittyi olennaisena osana sen jälkeen toimitettavaan ehtoolliseen. Lapsikasteen yleistyttyä lähetyskauden jälkeen raskas kivistä veistetty malja sijoitettiin yleensä kirkon länsipäättyyn, pääoven eteen. Tapa viittasi kristillisen elämän alkuun ”pyhällä tiellä”. (Sormunen 1962.)

Pienemmissä kirkoissa oli tapana sijoittaa kastemalja, saarnatuoli ja alttari toistensa yhteyteen ja seurakunnan läheisyyteen kirkon kuoriin. Jos saarnatuoli oli vaatimaton, sijoitettiin kastemalja perinteisesti kuoriosan reunalle joko oikealle tai vasemmalle puolelle. Saarnatuolista katsoen kastemalja on yleensä sijoitettu kuorin vastakkaiselle reunalle. (Sormunen 1962.)

2.2 Suomalaisen kirkkorakennuksen synty

Toisen vuosituhannen alussa kirkon laajentuessa Skandinavian alueelle sen mukana levisi roomaanista ja goottilaista tyyliä yhdistävä välitystyyli. Tanskan, Ruotsin ja Norjan jälkeen kristinusko levisi myös Suomeen, jossa hengeltään vakaa ja arvokas välitystyyli omakuttiin osaksi omaa kulttuuriamme. Välitystyyllissä näkyi roomaanisen tyylin rakenteellinen jyrkkyä tasapaino sekä taivaita tavoitteleva goottilainen tyyli nousuineen. Pohjoismaainen kirkkorakennus oli suunnattu lännestä itään siten, että alttari sijaitsi rakennuksen itäpäässä. Vain vanhimmissa suomalaisissa kirkkorakennuksissa on viitteitä basilikan ap-

sikseen, jossa kuoriossa on kapeampi ja matalampi muuta rakennusta. Basilikan katto toteutettiin aluksi tynnyriholvina, mutta pian se korvattiin tähti- tai ristiholvilla. (Sormunen 1962.)

Rakennuksen länsipääty oli usein koristeltu runsaasti ja jyrkkä sekä korkea satulakatto oli katettu paanuilla. Länsipäässä, eteläpuoleisella laivalla, oli matala asehuone ja itäpäähän pohjoispuolella sakaristo. Matalat osat korostivat ennestään runkokirkon nousua. (Sormunen 1962.)

Kirkkorakennuksessa oli usein koristeellisia lasimaalauksia ja värikkäitä seinille ja holveihin maalattuja freskoja. Alttarikaaپی oli koristeltu yleensä maalauksin tai taidokkain veistöksin. (Sormunen 1962.) Kirkkotaiteella pyrittiin kansantajuistamaan raamatun kertomuksia lukutaidottomalle, sekä latinaa ymmärtämättömille kansan riveille. Kirkkolaiivan ja kuorin välistä triumfikaarta koristi yleensä kookas triumfikrusifiksi. (Sormunen 1962.)

Suomeen perustettiin aluksi yli sata harmaakivikirkkoa, joiden tyyli vaihtelivat vaatimattomista pitäjänkirkkoista suuriin katedraalia muistuttaviin goottilaiskirkkoihin. Vaikutteensa ne saivat Gotlannin, Pohjois-Saksan hansakaupunkien sekä Upplannin kirkkoista. Pitkään Suomen kirkkorakentamiseen vaikutteita antanut goottilainen tyyli korvautui myöhemmin renessanssin, barokin, rokokoon, uusklassismin ja empiren tyyleillä. (Sormunen 1962.)

2.3 Uskonpuhdistuksen vaikutus suomalaiseen kirkkorakentamiseen

1500-luvun Länsi-Euroopasta alkanut uskonpuhdistus oli alun perin vastaliike kirkon väärinkäytöksiä vastaan ja ajoi päämääränään jumalanpalveluksen uudelleenjärjestystä, ei uskonnollista vallankumousta. Kuori tahdottiin takaisin pyhäinkuvilta ja kuoriaitauksilta ja kirkko haluttiin puhdistaa kasvaneesta paavikeskeisyydestä. Uskonpuhdistuksen aalto jakoi kuitenkin kirkon kahtia ja uuden evankelisen kirkon oli nyt organisoitava koko hengellinen elämänsä poliittisesti ja sosiaalisesti epävakaaassa ympäristössä uudelleen. Uskonpuhdistuksen opetuksillaan käynnistänyt Martin Luther itse korosti, ettei jumalanpalvelus ollut sidottu mihinkään tiettyyn paikkaan ja eriytti sen kirkkorakennuksesta. Hän kiisti myös, että kirkkorakennus olisi jumalan läsnäololle erityinen paikka ja että kirkkoja rakentamalla voisi korottaa itsensä pyhimyksen asemaan. (TKK 1955.)

Uskonpuhdistuksen edetessä myös jo olemassa olevat kirkkorakennukset mukautuivat. Pyhäinkuvat ja sivualttarit poistettiin ja kiinteät istumapaikat saapuivat kirkkolaivaan. Seurakunnan vapaa oleilu kirkkosalissa ja papiston messujen luku eri alttareilla korvattiin

säännöllisillä kokoontumisilla ja saarnajohtoisella jumalanpalveluksella. Uusi jumalanpalvelusmuoto aiheutti nyt myös logistisen ongelman: tarvittiin istumaparvia, jotta koko seurakunta saatiin kerralla kokoontumaan jumalanpalvelukseen. (TKK 1955.)

Jotta jumalan sana saatiin kuulumaan koko seurakunnalle, korotettiin saarnatuoli keskelle seurakuntaa. Katolinen alttarirakennelma saatettiin uudistuksessa purkaa kokonaan tai alttarin eteen saatettiin rakentaa jopa seinä. Luterilaiset protestantit jättivät usein alttarin paikoilleen ja käyttivät sitä vain alttaripalveluksissa. Jos kuori oli poikkeuksellisen syvä, se saatettiin jakaa omaksi pikkukirkokseen ja rakentaa uusi pienempi alttari kuorin ja laivan yhtymäkohtaan. (TKK 1955.)

Renessanssi toi mukanaan kuvanveiston ja kuvataiteen protestanttiseen kirkkoon. Alttaritaulut muuttuivat kansantajuisiksi koristeellisiksi kuvakirjoiksi. Muistotaulut, epitatit, korvasivat sivuseinien sivualttarit ja parvirakennelmat. Saarnatuolit koristeltiin taidokkailla kaiveruksilla ja kuvilla. Myös yksinkertaiset kastemaljat korvattiin hiekkakivistä tai puusta taidokkaasti veistetyillä maljoilla. (TKK 1955.)

2.4 Nykyaikainen suomalainen kirkkorakennus

Länsi-Euroopassa 1900-luvun alkupuolella alkanut keskustelu jumalanpalveluksen kehittämisestä antoi alkusysäyksen myös suomalaisen kirkkorakennuksen kehittymiselle. Liturgisessa uudistuksessa alttaria on pyritty tuomaan lähemmäs seurakuntaa ja jumalanpalveluksessa pyrittiin lisäämään vuorovaikutusta ja seurakunnan aktiivista osallistumista. Liturginen uudistus käynnistyi katolisesta kirkosta. Vatikaanin kirkolliskokouksen julkaisema konstituutio *Pyhästä liturgiasta* (4.12.1963) sisälsi uudistuneen messukaavan lisäksi avointa linjaa korostavia ohjeita kirkkorakentamisesta. Liturgisen liikkeen vaikutukset rantautuivat Suomeen Ruotsin kautta. Vuoden 1968 kirkolliskokouksessa hyväksyttiin Suomen evankelis-luterilaisen kirkon neliosainen kirkollisten toimitusten kirja. (Dhima 2008.)

Kuva 2.1. Vuonna 1969 rakennettu Lauritsalan kirkko (Knaps 2006).

1960-luvulla keskustelua herätti myös kirkkorakennusten toiminnallisuus ja käyttöasteen lisääminen uudenlaisten toimintojen avulla. Ratkaisua haettiin suunnittelemalla kirkkorakennuksista monitoimitiloja monumentaalirakennusten sijaan. (Dhima 2008.)

Nykyaikainen rakennus suunnitellaan palvelemaan siinä harjoitettavaa toimintaa varten. Modernit kirkkorakennukset ovatkin arkkitehtuurin ja liturgian kaksinpuhelun tulos. Kirkkorakennusta suunnittelevaa arkkitehtiä ei pyydetä suunnittelemaan rakennusta, joka näyttää Jumalan asuinsijalta, vaan rakennusta, jossa seurakunta voi kokoontua viettämään ehtoollista. Tärkein kristillinen symboli on edelleen alttari ja merkittävin perinne kirkkorakennuksen käsittäminen ehtoolliseen tarkoitettuna huoneena. (Mirsky 1966.)

3. YLIVIESKAN KIRKKO

3.1 Ylivieskan aiemmat kirkkorakennukset

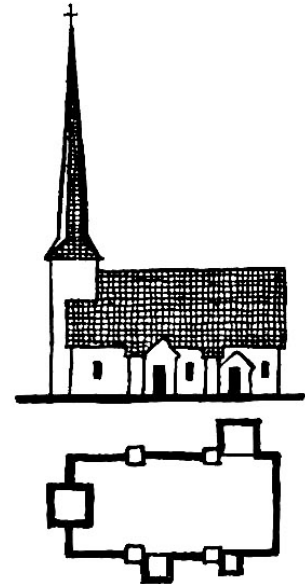
Ylivieskan kappelin perustamisesta tehtiin päätös vuonna 1643, mutta hallinnollisesti se oli edelleen Kalajoen kirkkoherrakunnan alaisuudessa. Vasta vuonna 1861 Ylivieskan kappeli sai senaatin päätöksellä oikeuden itsenäistyä omaksi kirkkoherrakunnakseen. (Kilpailuohjelma 2017.)

Ylivieskan ensimmäinen kirkko rakennettiin vuonna 1653. Kirkkorakennus oli tornillinen pitkäkirkko ja rakennettu kokonaan puusta. (Lindberg 1934.) 1600-luvun pohjalainen, tornillinen pitkäkirkkotyyppi on esitetty kuvassa 3.1. Rakennus oli noin 18 metriä pitkä ja 10,8 metriä leveä ja sijaitsi myöhemmän kirkon alttaripäädyn paikkeilla. (Kilpailuohjelma 2017.)

Kirkkorakennus edusti todennäköisesti 1600-luvun pohjalaistyylistä kirkkotyyppiä, jonka juuret ovat edelliseltä vuosisadalta tai keskiajalta. Ajalle tyypillistä olivat hirsiset tukiarvat sekä eteisen sijoittaminen etelä- ja sakariston sijoittaminen rakennuksen pohjoispuolelle. 1700-luvun loppupuolella ikääntynyt korkea torni irtosi salvoksistaan ja vaurioitti samalla myös muun kirkon runkorakennetta. (Lindberg 1934.)

Pahasti vaurioituneen kirkon tilalle päätettiin rakentaa kokonaan uusi kirkkorakennus. Pekka Raudaskosken laatimat piirustukset hyväksyttiin Ruotsin intendenttikonttorissa vuonna 1784, ja uusi suoranurkkainen pohjalaistyylinen ristikirkko valmistui vuonna 1786. (Kilpailuohjelma 2017.)

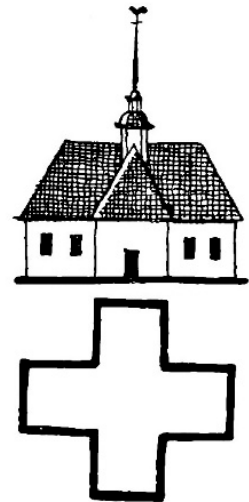
Ristin muotoinen pohja oli miltei tasavartinen ja poikkisakarot pääosan levyiset. Katto-tyyppinä oli todennäköisesti aumakatto. (Lindberg, 1934.) 1700-luvun suoranurkkainen, aumakattoinen ristikirkkotyyppi on esitetty kuvassa 3.2.

Kuva 3.1 1600-luvun pohjalainen, tornillinen pitkäkirkkotyyppi (Lindberg 1934).

Vuonna 1892 kirkko korjattiin perinpohjaisesti läänin rakennuskonttorin esimiehen Julius Basilierin toimesta (Kilpailuohjelma 2017). Korjaustoimenpiteiden toimesta Ylivieskan kirkko kadotti miltei kaikki alkuperäiset piirteensä ja ne korvattiin uusgoottilaisella tyyllillä (Lindberg 1934).

Suurin korjaustöistä aiheutunut muutos oli kirkkosalin päällä sijainneen 6 kyynäriä korkean tornin purku ja sen korvaaminen pääsisäänkäynnin kellotornilla. Torni oli läpikuljettava ja yli 40 metriä korkea. Tornista muodostuikin Ylivieskan maamerkki, sillä se näkyi lähestyville maanteille useiden kilometrin päähän. Alun perin peltomaiseman ympäröimä kirkko jäi vähitellen laajentuvan kirkonkylän ja kasvavan puuston keskelle tornin yhä edelleen näkyessä kaikkiin ilmansuuntiin. Paikallisena maamerkinä tunnettu Ylivieskan kirkko tuhoutui tulipalossa vuoden 2016 maaliskuussa. (Kilpailuohjelma 2017.)

Kuva 3.2 1700-luvun suoranurkkainen, aumakattoinen ristikirkkotyyppi (Lindberg 1934).

Kuva 3.3 Ylivieskan kirkko Juurikosken partaalla 1900-luvun alussa (Kilpailuohjelma 2017).

3.2 Ylivieskan kirkon tuhopoltto

Ylivieskan uusgoottilainen ristikirkko tuhoutui tulipalossa pääsiäislauantai-iltana 26.3.2016. Rakennus ehti toimia ylivieskalaisten hengellisenä kotina ja tärkeänä kaupunkikuvallisena maamerkinä 230 vuotta. (Kilpailuohjelma 2017.)

Tulipalo tuhosi kirkon kokonaan irtaimistoineen sekä vahingoitti läheisiä hautakiviä (Kaleva 2016). Tekijä, 26-vuotias pohjalaismies otettiin kiinni samana iltana ja hänet vangittiin 30.3.2016. Kirkkorakennus oli syttymishetkellä tyhjillään, joten palo ei vaatinut ihmishenkiä. (Aamulehti 2017.) Ylivieska-Raahen käräjäoikeus katsoi, että mies oli syylistynyt syyntakeettomana törkeään vahingontekoon. Ylivieskan seurakunta päätti kuitenkin olla vaatimatta syytetyltä korvauksia. (Kaleva 2016). Rakennus oli vakuutettu kuudesta miljoonasta eurosta, mutta tuo summa ei riittäne kattamaan uuden kirkon rakennustöitä (Wikipedia, 2017). Kilpailuvaiheessa uuden kirkon rakennuskustannuksiksi oli arvioitu noin 10 miljoonaan euroa.

Tuhopolton jälkeen kirkon raunioille pystytettiin talkoovoimin palaneista hirsistä rakennettu väliaikainen alttari sekä kivijalan kivistä tehdyt penkit. Kirkon raunioilla on järjestetty seurakunnalle mm. jouluyön hartaus. (Kilpailuohjelma 2017.)

Kuva 3.4. Järkyttyneet seurakuntalaiset katsovat Ylivieskan palavaa kirkkoa (Iltalehti 2016).

4. ARKKITEHTUURIKILPAILU

4.1 Kilpailuohjelma

Syksyllä 2016 Ylivieskan kirkkovaltuusto teki päätöksen uuden kirkon rakentamisesta Kirkkopuistoon palaneen kirkon raunioiden välittömään läheisyyteen. Ylivieskan seurakunta päätti järjestää ”Ylivieskan kirkkotalkoot”, ja lahjoitustilille rahaa keräämään ilmoittautui Ylivieskan kotiseutuyhdistys. (Kilpailuohjelma 2017.)

Seurakunta yhdessä Ylivieskan kaupungin kanssa päätti järjestää yleisen suunnittelukilpailun uuden kirkon sekä seurakuntasalin ja näiden lähiympäristön suunnittelusta. Kilpailu järjestettiin Suomen Arkkitehtiliiton avustamana sen kilpailusääntöjen mukaisesti. Kilpailun tavoitteena oli suunnitella Ylivieskan seurakunnalle uusi, myönteisellä tavalla kristilliseen kirkkorakennusperinteeseen liittyvä uusi seurakuntaelämän keskus. Elinkaaritavoitteeksi uudelle rakennukselle ilmoitettiin 200 vuotta. (Kilpailuohjelma 2017.)

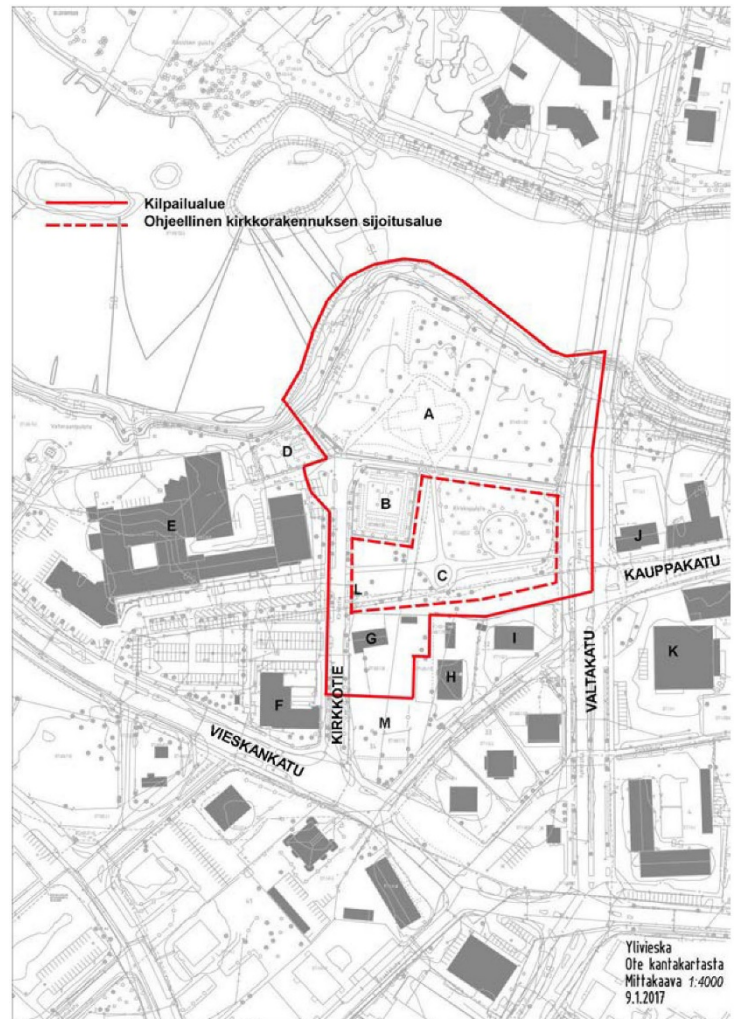

Kuva 4.1. Ote kantakartasta, 1:2000 (Kilpailuohjelma 2017).

4.1.1 Kilpailualue

Kilpailualue sijaitsee kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa Kalajoen jokivarsimaisemassa, ja sillä on keskeinen sijainti Ylivieskan kaupungissa. Kirkkopuiston alue rajautuu pohjoisessa Kalajokeen, etelässä asuinkortteleihin, idässä Valtakatuun ja lännessä Kirkkotiehen. Kilpailualue on yhteensä noin 3,2 hehtaarin suuruinen. (Kilpailuohjelma 2017.)

Palaneen kirkon kirkkolain nojalla suojeltujen raunioiden ympärillä (A) sijaitsee Ylivieskan hautausmaa. Etelässä se rajautuu Kirkkopuiston puoleiselta sivultaan kiviaitaan, pohjoispuoleltaan Kalajokeen. Hautausmaan alueella sijaitsee yhteensä neljä muistomerkkiä: Pietari Päivärinnan 100-vuotishautamuistomerkki, muualle haudattujen muistomerkki, aatteensa puolesta uhrautuneiden muistomerkki ja Karjalaan jääneiden muistomerkki. (Kilpailuohjelma 2017.)

Kuva 4.2. Kilpailualue ja rajausta (Kilpailuohjelma 2017).

Suunnittelualueen länsisivulla sijaitsee kiviaidan ympäröimä, paikallaan säilytettävä sankarihauta-alue (B). Alueen keskellä olevan patsaan ”Kuoleva Soturi” on suunnitellut kuvanveistäjä J. Haapasalo. Keskellä kirkkopuistoa, palaneen kirkon raunioilta etelään, sijaitsee Väinö Lätin veistos ”Lakeuden liekki” (C) ja Kalajoen rannassa vierekkäin Jaakkolan sukuhauta sekä Ylivieskan Vapausoturiin hautamuistomerkki (D). (Kilpailuohjelma 2017.)

Kirkkotien länsipuolella sijaitsee Ylivieskan Terveyskeskus (E). Kivirakenteisen rakennuksen vanhin osa on vuodelta 1952. Sitä on laajennettu useasti vuosikymmenten aikana. Vieskankadun ja Kirkkotien risteyksessä sijaitsee vuonna 1964 rakennettu seurakuntakoti Maria (F). Rakennusta on harkittu purettavaksi siinä ilmenneiden kosteus- ja sisäilmaongelmien takia. (Kilpailuohjelma 2017.)

Kirkkotiellä, Kirkkopuiston eteläpäädyssä sijaitsee maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi arvioitu Kirkkopuiston päiväkotikoti. Hirsirunkoinen rakennus on rakennettu vuonna 1948, ja se on aiemmin toiminut mm. neuvolana ja lastentarhana. Nykyään rakennuksen toisessa kerroksessa on myös kaksi vuokra-asuntoa. (Kilpailuohjelma 2017.)

Ylivieskassa on yli 15 000 asukasta, joista 15 prosenttia asuu keskustan kerrostaloasunnoissa. Keskustan tiivistyminen ja kerrostalorakentaminen tulee jatkumaan alueella myös tulevaisuudessa. Kirkkopuiston eteläpuolella sijaitsee kaksi punatiilellä julkisivuverhotua betonielementtikerrostaloa (H ja I). Neljäkerroksiset rakennukset valmistuivat vuosina 1973 ja 1975. (Kilpailuohjelma 2017.)

Kirkkopuiston itäpuolella kulkevan Valtakadun ja itä- länsi suunnassa kulkevan Kauppakadun risteyksessä sijaitsee vuonna 1956 rakennettu entinen Kansallis-Osake-Pankin konttorirakennus (J). Kaksikerroksinen rakennus on arvioitu paikallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Myös Kauppakadun ympäristö on arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Vastapäätä konttorirakennusta Kauppakadun pohjoispuolella sijaitsee vuonna 1993 rakennettu yksikerroksinen liikerakennus (K). Kirkkopuiston eteläpäädyssä, suunnittelualueen lounaisnurkassa, sijaitsee tarvittaessa siirrettävissä oleva muuntamorakennus (L). (Kilpailuohjelma 2017.)

Alueella on lisäksi hyväksytty asemakaavamuutos seurakuntakoti Mariaa vastapäätä rakennettavalle, maksimissaan kuusikerroksiselle asuinkerrostalolle. Tontti sijaitsee Kirkkotien ja Vieskankadun risteyksessä (M). (Kilpailuohjelma 2017.)

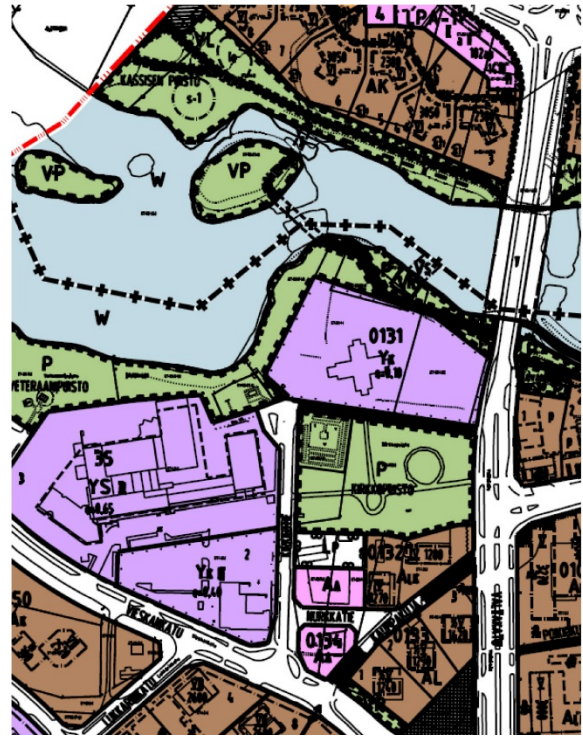

4.1.2 Kaavatilanne ja muut rakentamiseen vaikuttavat seikat

Kilpailualueella on voimassa 22.8.1974 vahvistettu asemakaava. Nykyisestä asemakaavasta on vireillä muutos, mutta tämä ei sido kilpailijoita. Ylivieskan kaupungin osayleiskaavassa suunnittelualue on merkitty PY Julkisten palvelujen alueeksi, V Virkistysalueeksi sekä Valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Maakuntakaavassa alue on merkitty C-2 Keskustatoimintojen alueeksi sekä Valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. (Kilpailuohjelma 2017.)

Ylivieskan seurakunta omistaa vanhan hautausmaan, sankarihautausmaan sekä palaneen kirkon alueet. Kilpailuohjelmassa uuden kirkon rakennuspaikaksi osoitetun Kirkkopuiston alueen sekä katualueet omistaa Ylivieskan kaupunki.

Uuden rakennuksen pysäköinti tulee tapahtumaan yleisillä pysäköintialueilla, seurakuntakeskuksen pysäköintipaikoilla sekä Kirkkotien kadunvarsipaikoilla (Kilpailuohjelma 2017.)

Kuva 4.3. Ote ajantasa-asemakaavasta (Kilpailuohjelma 2017).

Kuva 4.4. Viistokuva kilpailualueesta (Kilpailuohjelma 2017).

4.2 Kilpailun tavoitteet

Ylivieskan uuden kirkon, sen yhteyteen rakennettavan seurakuntasalin ja lähiympäristön suunnitelman tavoitteiksi määriteltiin arkkitehtoninen laatu, toiminnallisuus ja ympäristöönsä sopiminen. Aluetta lähiympäristöineen tuli lisäksi kehittää kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Suunniteltavien tilojen piti myös olla toiminnallisia ja joustavia. Tulipalossa tuhoutuneen kirkkorakennuksen uusiokäyttö ja hyödyntäminen muodostui myös yhdeksi keskeisimmäksi kilpailun teemoista. (Kilpailuohjelma 2017.)

Ylivieskan seurakunta toivoi arkkitehtuurikilpailun tuloksena saavansa lähtökohdan, jonka pohjalta uuden kirkkorakennuksen suunnitelmat voitaisiin toteuttaa. (Kilpailuohjelma 2017.)

4.3 Suunnitteluohjeet

Jumalanpalvelusten lisäksi kirkkosalia käytetään myös kastetilaisuuksiin, vihkimisiin, konfirmaatioihin, hautaan siunaamisiin, koululaisten jumalanpalveluksiin sekä konsertteihin. Kirkkosalin suunnittelussa tuli ottaa huomioon myös kirkkovuoden päätapahtumat, joulun ja pääsiäisen, jolloin kirkkosaliin tulee mahtua jopa 700 henkilöä. Kirkkosalin yhteyteen rakennettavassa seurakuntasalissa on tarkoitus järjestää juhlia ja muistotilaisuuksia. Suunniteltavista tiloista tulee tehdä monikäyttöisiä, jotta ne muovautuvat myös tulevaisuuden seurakuntaelämän mukana. Erityisesti erilaisten kokoontumis- ja harrastetilosten ideointi koetaan seurakunnan puolesta tärkeäksi. (Kilpailuohjelma 2017.)

Uuden kirkkorakennuksen suunnitelman halutaan ratkaisullaan heijastavan suomalaista kirkkorakennusperinnettä. Suunnitelmassa tulee lisäksi esittää selkeä pääsisäänkäynti rakennukselle sekä kirkonkellojen sijoittuminen. (Kilpailuohjelma 2017.)

Tilaohjelmassa esitettyjen tilojen lisäksi rakennukseen tulee sijoittaa noin 30 m²:n suuruinen S1-luokan väestönsuoja. Tavoitteellinen bruttoala kirkkorakennukselle ja seurakuntakeskukselle on enintään 1700 m². (Kilpailuohjelma 2017.)

4.3.1 Tilatarveselvityksen mukaan suunniteltavat tilat

Kirkkosali tulee mitoittaa noin 500 hengelle. Suunnitelmassa tulee erityisesti ottaa huomioon lasten osallistuminen suunnitteleamalla heille oma tila leikkiä ja messuun osallistumista varten. Kirkkosalin keskeisten elementtien, alttarin, saarnatuolin sekä kastemaljan sijoittumiseen tulee erityisesti kiinnittää huomiota. Lisäksi lukupulpetti, kastepöytä ja

kastepuu tulee huomioida suunnitelmassa. Alttarilta tulee olla myös suora yhteys hautausmaan suuntaan. Kirkkosalille tulisi lisäksi suunnitella sivualttari pienempiä ryhmiä ja kirkkollisia toimituksia varten. Myös morsiushuone toimisi monikäyttötilana toimien sunnuntaisin pyhäkoulutilana. Morsiushuoneeseen tulisi olla sisäänkäynnit sekä seurakuntasalin aulasta että kirkkosalista. (Kilpailuohjelma 2017.)

Sakastista on oltava suora yhteys alttarille sekä kirkkosaliin. Sakastille on oltava oma sisäänkäyntinsä sekä kokoustilat 10–15 hengelle. Myös kirkkoteksteille tarvitaan oma säilytystila sakastiin. (Kilpailuohjelma 2017.)

40-äänikertaiset urut painavat n. 10 000 kg ja vaativat kirkkosalista n. (7x5x7) m tilan. Kirkkosaliin tarvitaan lisäksi paikka flyygelille, tila 45 henkilön kuorolle sekä mahdollisuus suuremmillekin musiikkiesityksille soittimiseen, kuorokorokkeineen ja nuotistojen säilytystiloineen. (Kilpailuohjelma 2017.)

Seurakuntasali tulee mitoittaa n. 200 hengelle ja sen tulee olla yhdistettävissä kirkkosalin kanssa 700 hengen saliksi. Seurakuntasalin yhteydessä tulee lisäksi olla tila ateriapalvelua, pukeutumista ym. varten. (Kilpailuohjelma 2017.)

Tilatarpeet	Henkilömitoitus/ paikkaluku	Hyötyala m2
Kirkkosali	500	500
Kuoriossa: alttari, kuorotila, urut		120
Morsiushuone		10
Sakasti sisältäen wc-tilan		60
Lasten tila		40
Seurakuntasali	200	200
Tuoli- ja pöytävarastot		25
Siivouskeskus		15
Keittiö sisältäen sosiaalityilat: 5 N ja 2 M, yhteinen suihkutila		100
Aulatilat		100
WC-tilat		25
Lastenhoituhuone		15
Tuulikaappi		15
Yhteensä		1225
Lisäksi tekniset tilat		100

Kuva 4.5. Tilaohjelma (Kilpailuohjelma 2017).

4.3.2 Lähiympäristön suunnittelu

Rauniokirkon alueen ideointi kuuluu suunnittelualueeseen. Rakennusosia voi sijoittaa myös kirkko- ja seurakuntarakennukselle varatun paikan ulkopuolelle, jos se on perusteltua ja täyttää suojelu- ym. näkökohdat. (Kilpailuohjelma 2017.)

Pääsisäänkäynnille tulee järjestää saattoliikenne ja Kirkkopuiston kevyenliikenteen yhteydet tulee säilyttää. Myös sankarihautausmaa tulee säilyttää koskemattomana, mutta Lakeuden liekki -patsas voidaan tarvittaessa siirtää. (Kilpailuohjelma 2017.)

Kilpailuohjelman tavoitteena on lisäksi 30 uutta pysäköintipaikkaa kirkkorakennuksen läheisyyteen. (Kilpailuohjelma 2017.)

5. SUUNNITELMA – KILPAILUVAIHE

5.1 Suunnitelman lähtökohdat

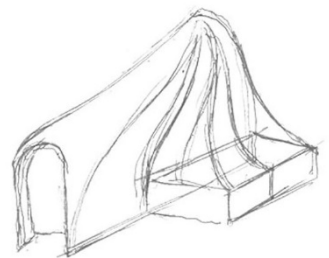
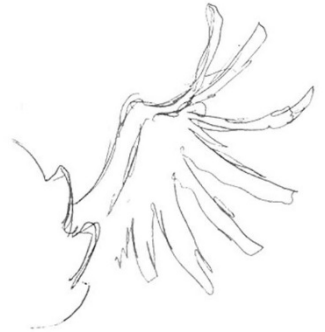
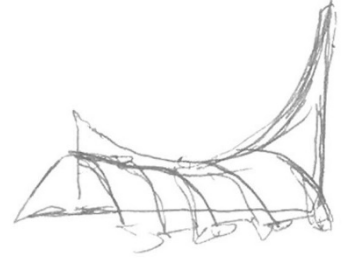
Suunnitelman tavoitteena oli yhdistää luontevasti kirkkosali tukitiloineen seurakuntakeskukseen sekä saada rakennus vastaamaan seurakunnan tarpeita myös tulevaisuudessa.

Kirkkorakennuksesta sekä seurakuntakeskuksesta haluttiin luoda selkeät omat tunnistettavat massansa, jotka kuitenkin olisivat symbioottisesti yhteydessä toisiinsa. Eri tilojen tuli olla lähellä toisiaan ilman että rakennusmassa kasvaa itä-länsisuunnassa liian pitkäksi. Ongelmaan päätettiin vastata sijoittamalla kirkkosali ja seurakuntakeskus vierekkäin.

Toinen suunnittelun lähtökohta oli luoda moderni sakraalirakennus, joka kuitenkin samalla herättää muistumia suomalaisen kirkkorakennusperinteeseen. Rakennuksen tuli myös korvata vanha tulipalossa tuhoutunut kirkko Ylivieskan maamerkinä ja palauttaa kaupungin siluetin kadonnut terävä huippu.

Myös ilmansuunnat muotoutuivat tärkeäksi suunnittelun lähtökohdaksi. Alttarin perinteisestä sijoittumisesta itään ei haluttu poiketa, joten kirkkosali päätettiin sijoittaa itä-länsisuunnassa. Seurakuntasali sijoittuisi kirkkosalin eteläpuolelle varmistamaan julkisiin tiloihin tulviva runsas luonnonvalo. Suunnitelmassa auringonvalon haluttiinkin seuraavan rakennuksen käyttäjien vuorokausirytmää. Avustavia tukitoimia tehdään lähinnä aamulla ja aamupäivällä, seurakunnan tilaisuuksien ja harrastustoiminnan sijoittuessa iltapäivälle ja illalle.

Rakennuspaikkaa ympäröivä kirkkopuisto, pohjoisessa virtaava Kalajoki sekä tuhopoltetun kirkon rauniot haluttiin lisäksi tärkeinä elementteinä sisällyttää osaksi suunnitelmaa. Tavoitteena olikin perinteisen kirkkotaiteen korvaaminen ikkuna-aukoista avautuvilla ainutkertaisilla maisemilla.

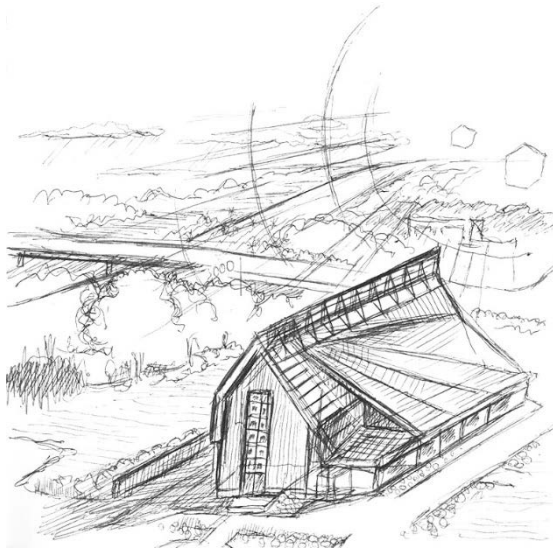
Kuva 5.1. Suunnittelun alkuvaiheen käsin piirrettyjä luonnoksia.

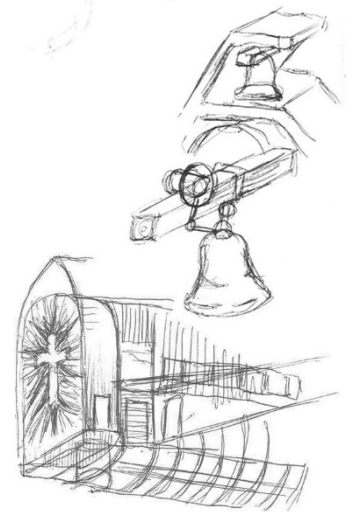
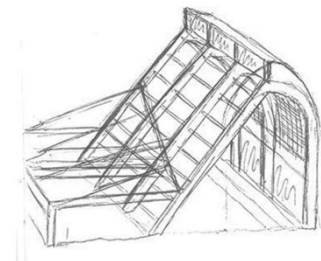
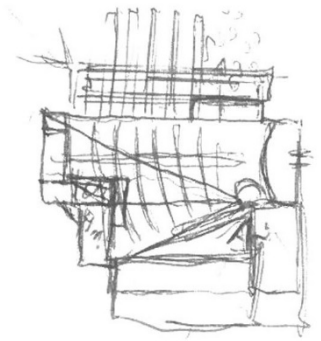
Suunnittelun alkuvaiheessa syntyi idea kirkkosalin päältä laskeutuvasta, seurakuntasalia siiven lailla suojaavasta kattomuodosta. Rakennuksen harja tulisi nousemaan kohti itäpäätäyä johtaen sisällä katseen kohti alttaria sekä luoden suuren tyhjän tilan alttarin yläpuolelle suunniteltua alttariaihetta varten. Rakennuksen terävä huippu toimisi myös muistutuksena aiemmin paikalla sijainneesta uusgoottilaisesta kirkkorakennuksesta.

Suuret jännevälit ja kirkkosalin korkea sisätila päätettiin ratkaista käyttämällä kantavana runkomateriaalina taivutettua liimapuuta. Ratkaisu mahdollistaisi painumattoman rungon rakennukselle sekä suurten lasipintojen käytön. Kirkkosalin harja päätettiin varustaa suurilla eteläpuoleisilla valoaukoilla antamaan epäsuoraa luonnonvaloa kirkkosaliin. Maantasossa ratkaisuna tulisi olemaan kantavan rungon väliin asennettavien massiivisten lasi-ikkunoiden käyttö antamaan pohjoispuoleista hajavaloa tilaan. Valonlähteen lisäksi tarjoaisivat ikkunat väliin jäävine runkorakenteineen arvoisensa kehykset pohjoiseen avautuvalle Kalajoen koskimaisemalle.

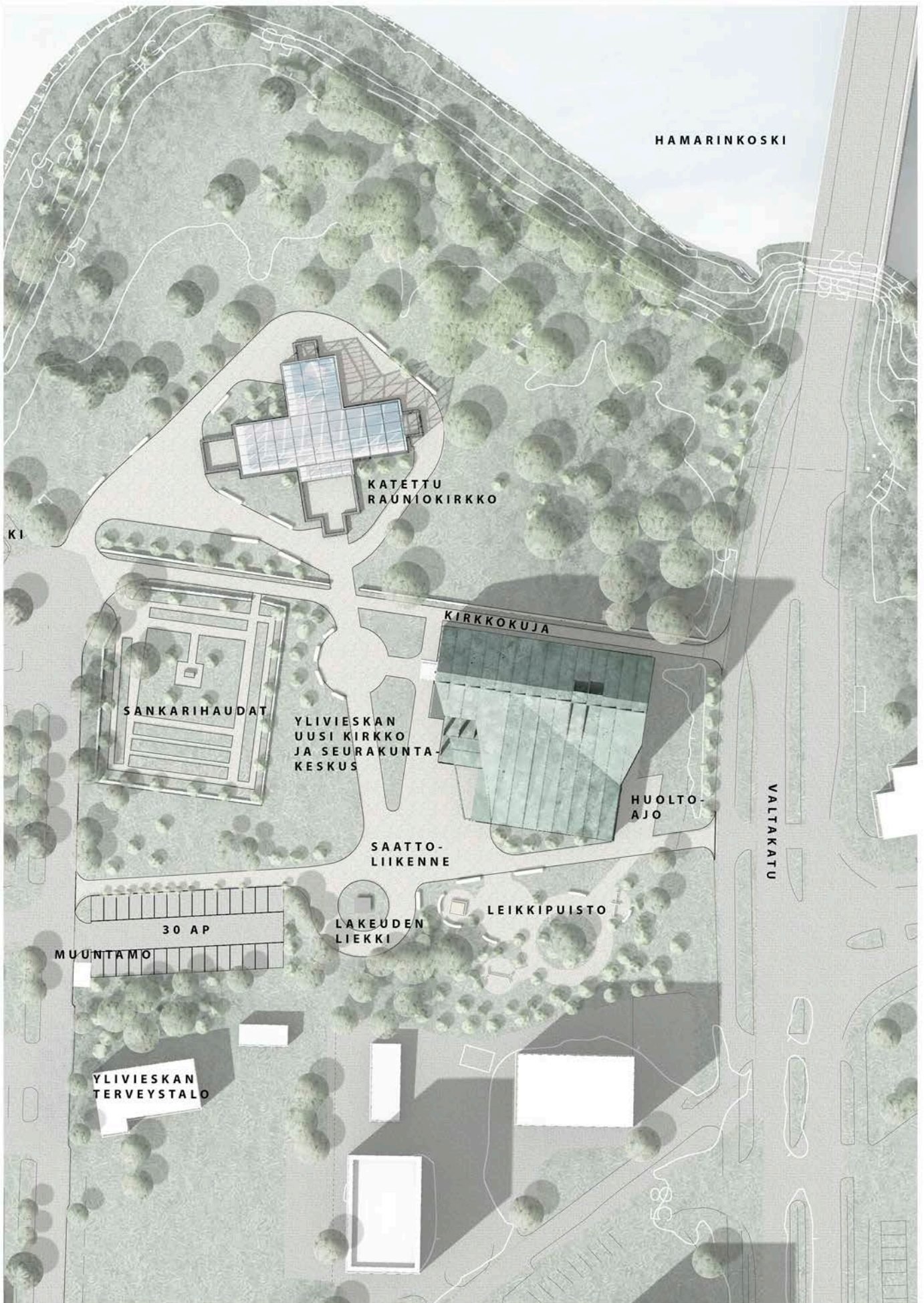
Tuhopoltosta säästyneet kirkon kellot olivat jääneet kivijalan lisäksi ylivieskalaisten ainoaksi fyysiseksi muistoksi palaneesta kirkosta, joten myös ne haluttiin osaltaan sisällyttää suunnitelmaan. Kellot päätettiin ripustaa harjapalkista alttarin yläpuolelle korvaamaan kirkon mukana palanut kellotorni sekä toimimaan toivon symbolina seurakuntalaisille.

Kuva 5.3. Käsin piirretty luonnos ennen mallinnuksen aloittamista.

Kuva 5.2. Suunnittelun alkuvaiheen käsin piirrettyjä luonnoksia.

Kuva 5.4. Kilpailutyön asemakaavakuva, 1:1000.

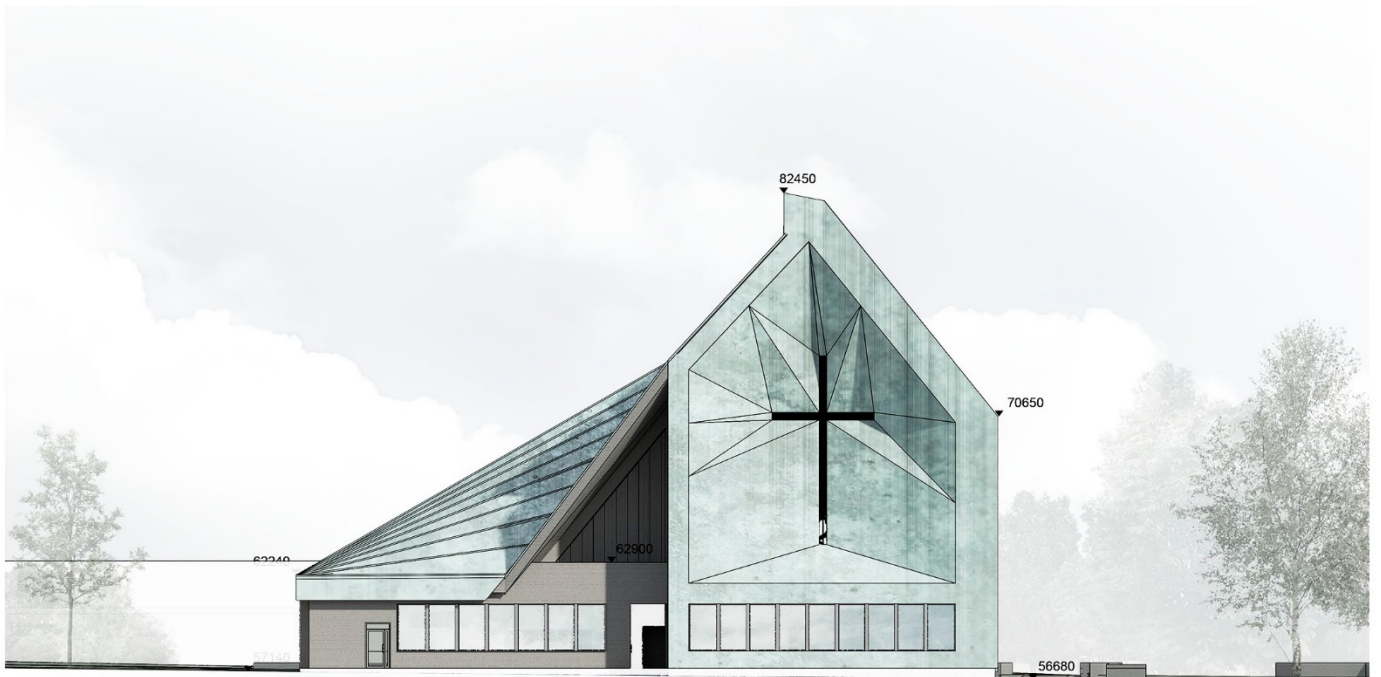
5.2 Rakennusten liittyminen ympäristöönsä – kilpailuvaihe

Rakennuksen koillisnurkka sijoittuu Kirkkokujan ja Valtakadun risteykseen pohjoisjulkisivun mukaillessa Kirkkokujan linjaa. Huoltoliikenne tapahtuu idästä, Valtakadun puolelta ja saattoliikenne tontin lounaisnurkasta, jonne on sijoitettu myös 30 uutta autopaikkaa.

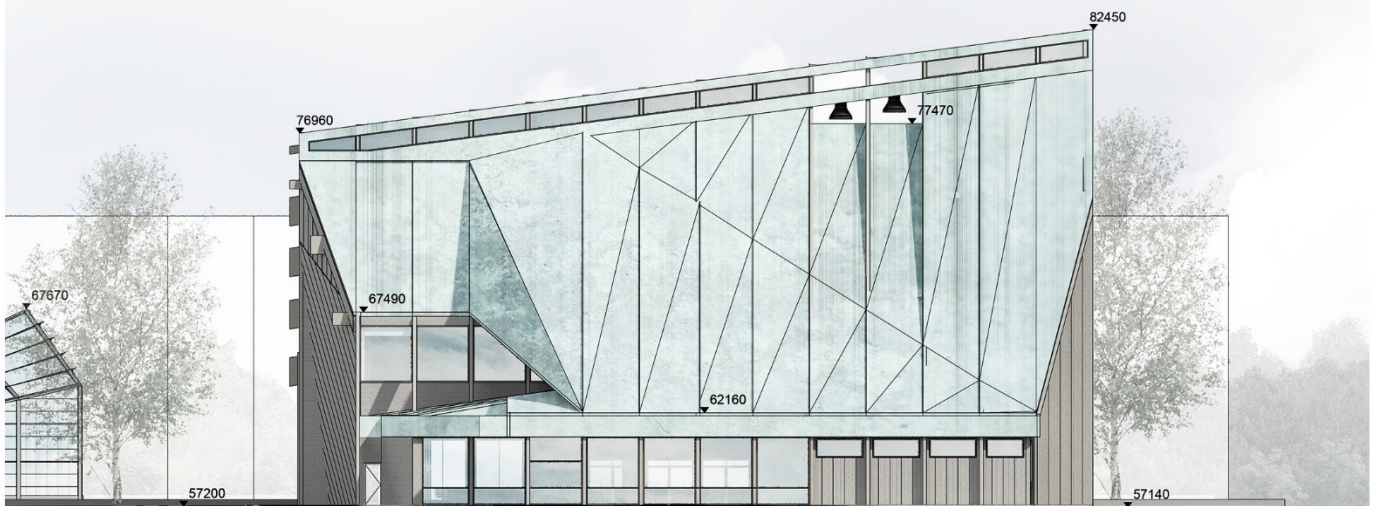
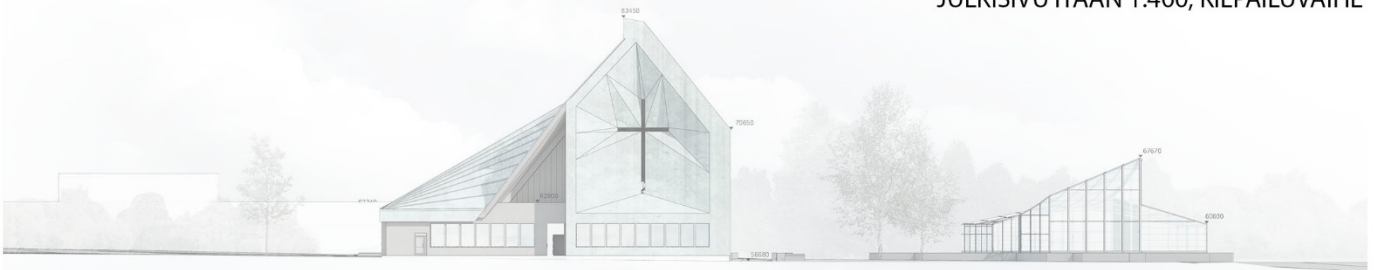
Uusi kirkkorakennus, katettu rauniokirkko, sankarihautojen alue sekä Lakeuden liekki-veistos rajaavat väliinsä viihtyisän, puistojen ympäröimän kevyenliikenteen risteymän. Rauniokirkon suojeltu kivijalka on suunnitelmassa katettu teräsrunkoisella ansarirakenteisella lasivaipalla. Rakennus toimii seurakunnan yhteisenä kasvihuoneena sekä kesäkuukausina vaihtoehtoisena vihkipaikkana.

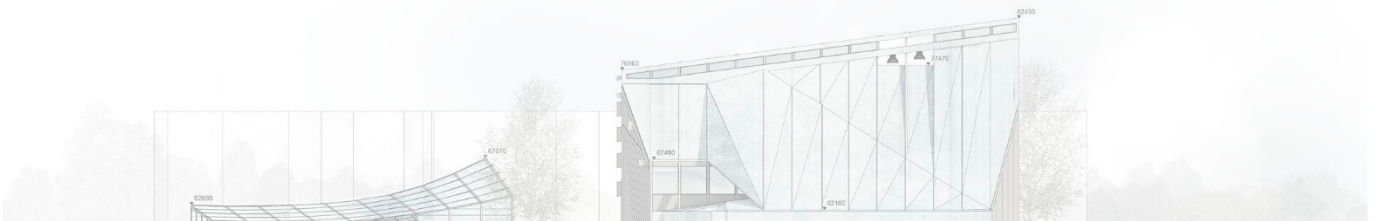
Kuva 5.5. Kilpailuvaiheen visualisointi pääsisäänkäynnistä.

JULKISIVU ITÄÄN 1:400, KILPAILUVAIHE

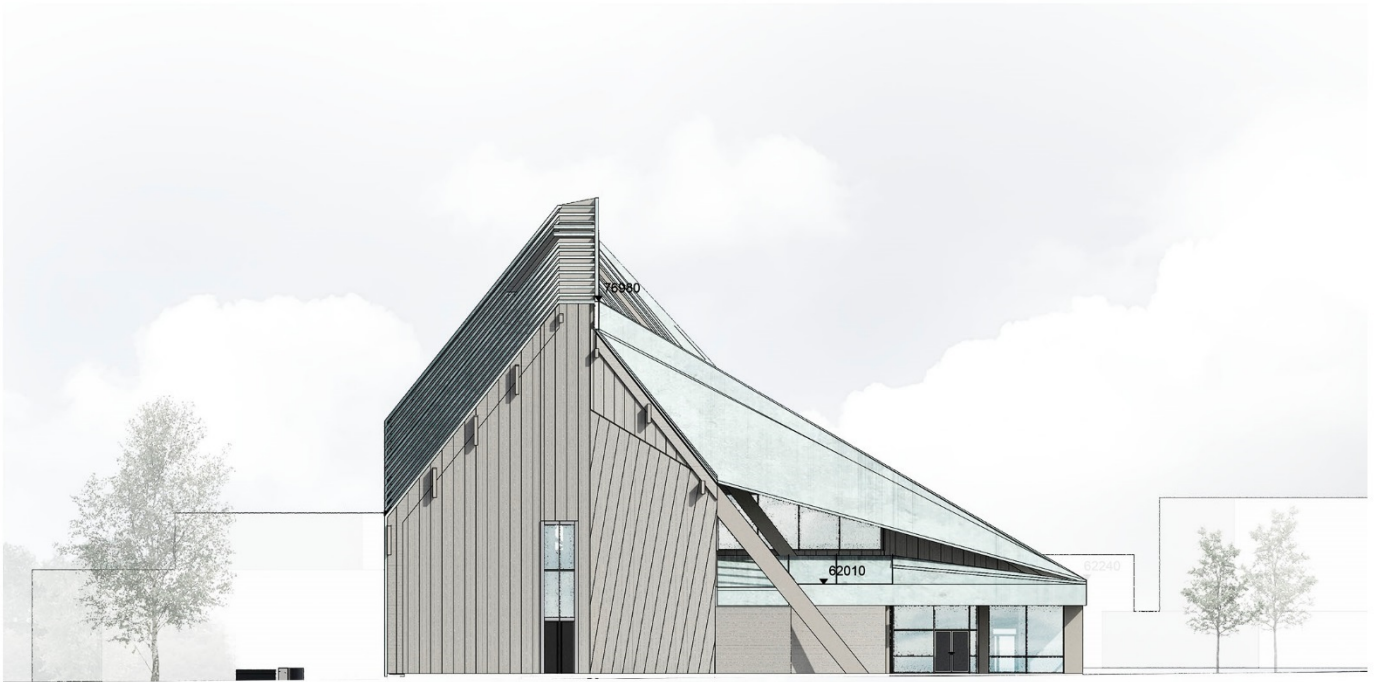

JULKISIVU ETELÄÄN 1:400, KILPAILUVAIHE

Kuva 5.6. Julkisivut itään ja etelään, 1:400 – kilpailuvaihe.

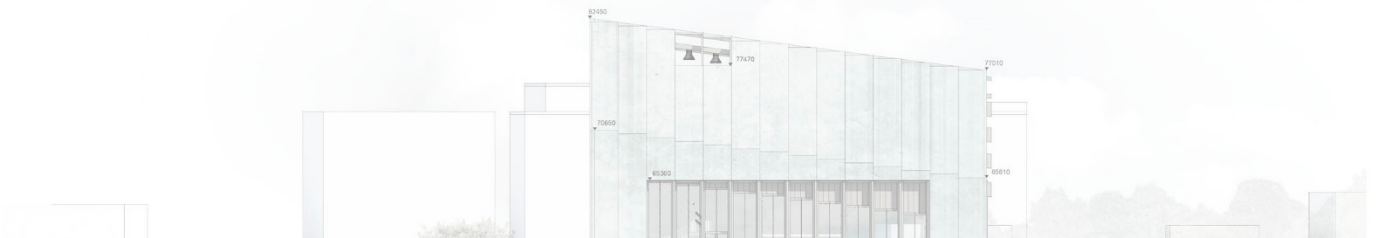

JULKISIVU LÄNTEEN 1:400, KILPAILUVAIHE

JULKISIVU POHJOISEN 1:400, KILPAILUVAIHE

Kuva 5.7. Julkisivut länteen ja pohjoiseen, 1:400 – kilpailuvaihe.

5.3 Rakennuksen osat ja toiminnot – kilpailuvaihe

Kirkkorakennus on katettu esihapetetulla ja luonnollisesti vihreäksi patinoidulla kuparikatteella. Kirkkosalin eteläpuoleinen lape laskeutuu seurakuntakeskuksen päälle suojaavan siiven tavoin. Rakennuksen harja nousee diagonaalisesti länsi-itäsuunnassa kohti kirkkosalin alttaria. Kirkkocellot sijaitsevat katolla alttarin yläpuolella, rakennuksen harjapalkista ripustettuina.

Rakennus on suunniteltu auringon kulku huomioon ottaen. Aamuaurinko valaisee sakastin, keittiön sekä muut henkilökunnan tilat, keskipäivästä iltaan valo valtaa seurakuntakeskuksen. Harjan valoaukotus sekä kirkkosalin eteläjulkisivun ikkunat päästävät aamu- ja iltapäivän suoraa auringonvaloa kirkkosaliin. Salin pohjoisjulkisivu on avattu suurilla epäsuoraa valoa antavilla lasi-ikkunoilla kohti pohjoispuolella virtaavaa Kalajokea. Suunnitelmassa perinteinen kirkkotaide onkin korvattu rakentamalla ympäröivälle maisemalle arvoisensa kehykset.

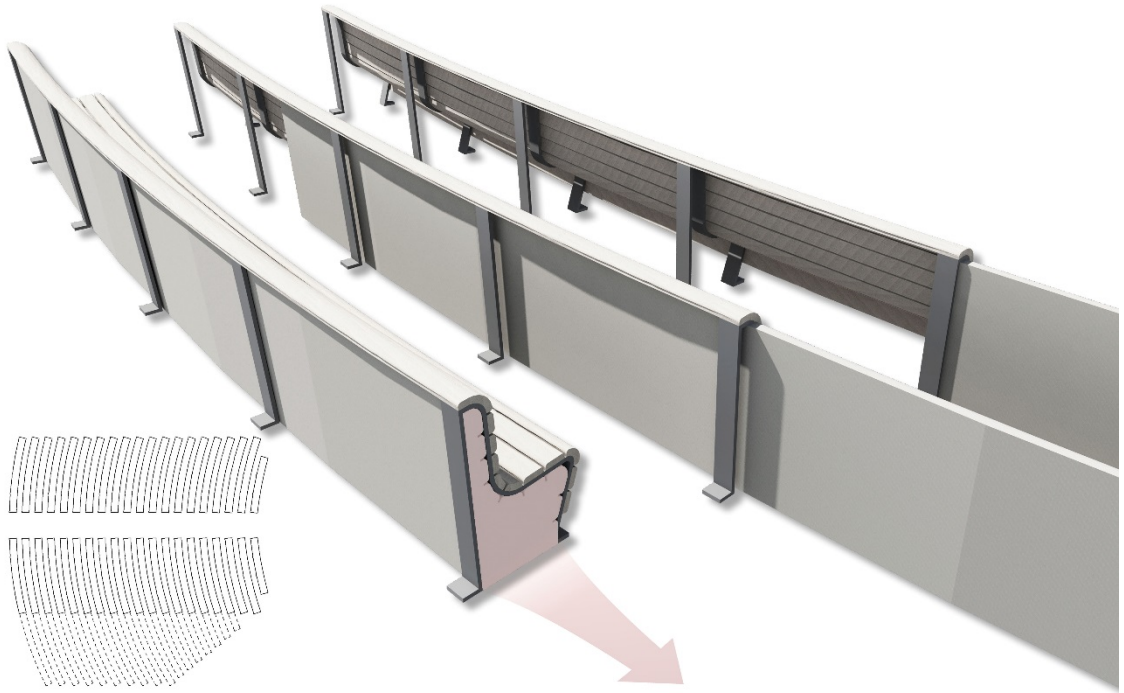
Aulatila toimii seurakuntakeskuksen sydämenä. Aulasta on suora esteetön yhteys seurakuntasaliin sekä wc- ja lastenhoitotiloihin. Aulasta sekä seurakuntasalista on lisäksi suora näköyhteys etelässä sijaitsevaan lasten leikkipuistoon. Henkilökunnan tilat, sakasti, sosiaalitalat sekä keittiö sijoittuvat rakennuksen itäosaan. Keittiöstä on tarjoiluluukku seurakuntasaliin ja keittiön keskeinen sijainti palvelee myös koko muuta rakennusta.

Kirkkosalin pääsisäänkäynti sijaitsee länsijulkisivulla. Seurakuntasalin ja morsiushuoneen sisäänkäynnit ovat rakennuksen lounaiskulmassa, henkilökunnan sisäänkäynnit idänpuoleisella julkisivulla. Morsiushuoneesta on käynnit myös seurakuntasaliin sekä kirkkosalin länsipäädyn lasten leikkitalaan. Leikkitala ja -parvi sijaitsevat suojaisesti kastepuun takana, jolloin lapset voivat itse päättää paljonko seuraavat kirkkosalin tapahtumia. Äänekkäämmät leikkijät voi jumalanpalveluksen ajaksi siirtää puuhailemaan morsiushuoneeseen.

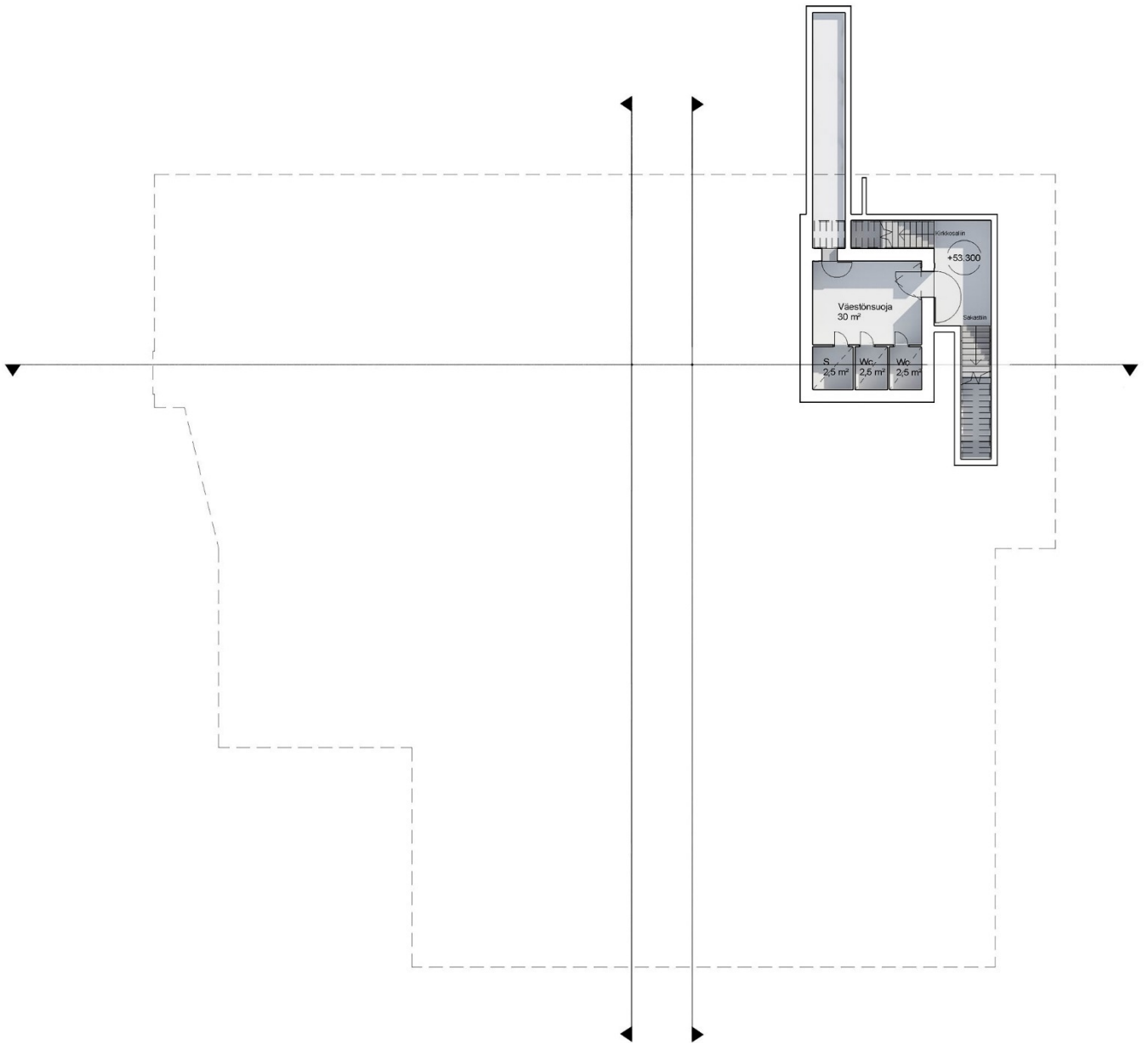
Urut sijaitsevat lasten nurkan takana kirkkosalin länsipäädystä. Urkurilla on paikaltaan suora näköyhteys pääsisäänkäynnille, alttarille sekä morsiushuoneen ovelle. Urkutilaan on sijoitettu myös kanttorin nuotisto. Kirkko- ja seurakuntasalin väliin jäävä tuolivarasto taas toimii tuolien ja kastemaljan säilytyspaikkana.

Kirkon alttari sijaitsee kirkkosalin itäpäädystä. Altтарin takana on suuri ristinmuotoinen valoaukko, joka levittää aamuauringon säteet kirkkosaliin. Altтарin takana, valoaukon alla, sijaitsee sakasti sekä käynti kuoroparvelle ja väestönsuojatilaan. Väestönsuoja toimii kuoron pukeutumis- sekä sulhasen valmistautumistilana. Kuoroparvella sijaitsevat liikuteltavat kuorokorokkeet sekä soitinvarasto.

Kirkko- ja seurakuntasalin voi tarvittaessa yhdistää toisiinsa avattavalla siirtoseinällä. Kirkkosalin eteläpuoleinen penkkirivi on jatkettavissa 200 lisäpaikalla seurakuntasalin puolelle. Lisäpenkit on piilotettu kirkkosalin penkkien sisään ja ne ovat ulos vedettävissä viuhkan muotoon seurakuntasalin puolelle. Lisäpenkit voidaan tarpeen tullen irrottaa lattiakiskoilta ja ankkuroida ne seurakuntasalin lattiaan omiksi erillisiksi penkeikseen.

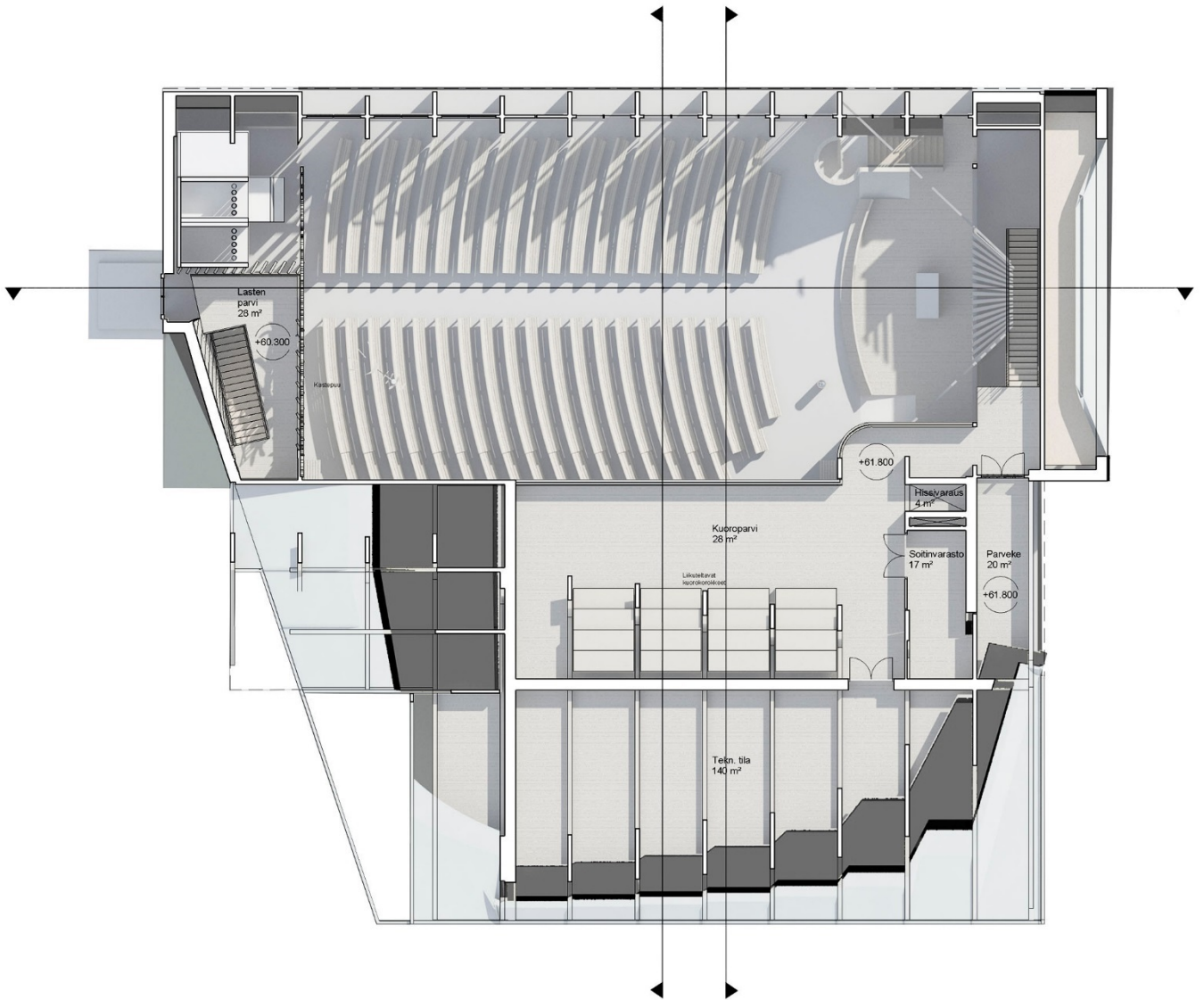
Kuva 5.8. Havainnekuva kirkkosalin lisäpenkkien toiminnasta.

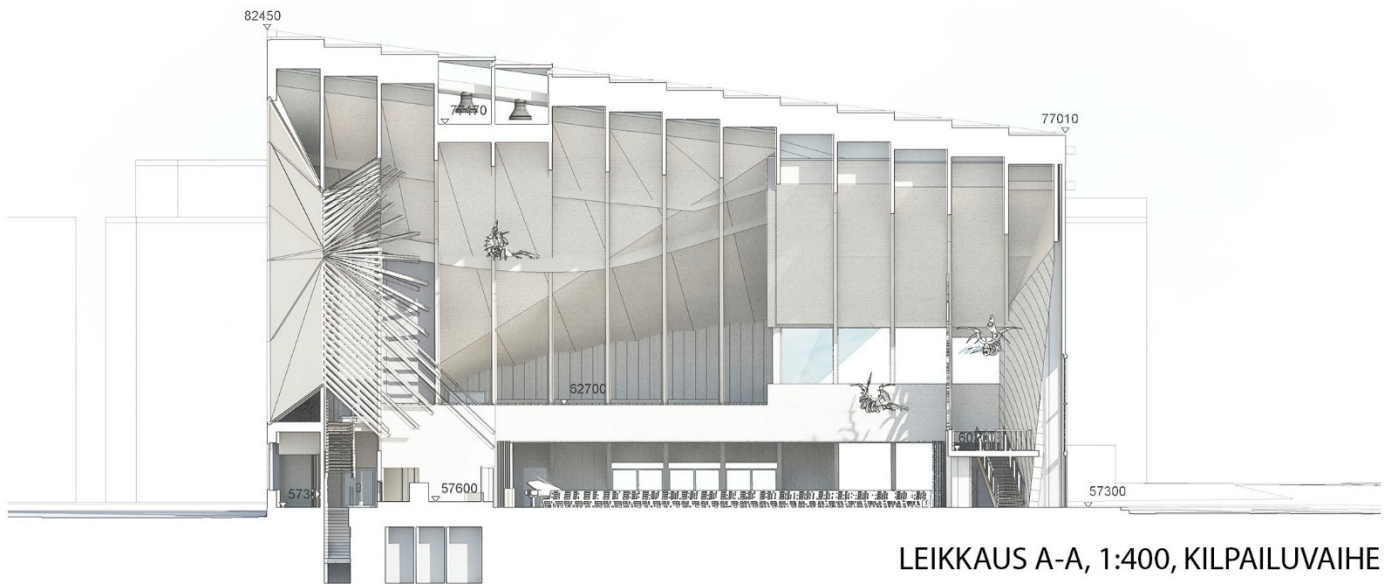
Kuva 5.9. Pohjakuva k-kras, 1:300 – kilpailuvaihe.

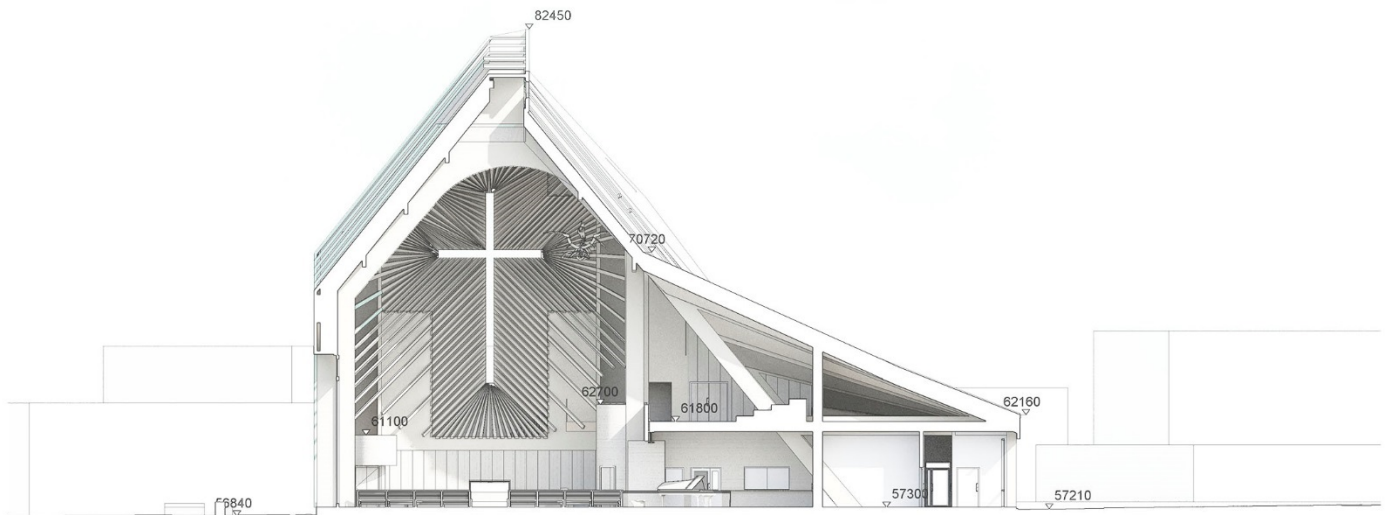

Kuva 5.11. Pohjakuva, 2-kerros, 1:300 – kilpailuvaihe.

LEIKKAUS A-A, 1:400, KILPAILUVAIHE

LEIKKAUS B-B, 1:400, KILPAILUVAIHE

LEIKKAUS C-C, 1:400, KILPAILUVAIHE

Kuva 5.12. Leikkaukset A-A, B-B C-C, 1:400 – kilpailuvaihe.

5.4 Oma arvio kilpailutyön onnistumisesta

Ylivieskan kirkon ja seurakuntakeskuksen arkkitehtuurikilpailu toteutettiin poikkeuksellisen nopealla aikataululla kilpailutyövaiheen ollessa vain kolme kuukautta. Yksin tehdyksi kilpailutyöksi olen palautukseeni melko tyytyväinen. Kilpailutyö ei itsessään mielestäni kuitenkaan täyttänyt diplomityölle asettamiani vaatimuksia, joten päätin jatkokehittää suunnitelmaa ja korjata kilpailutyövaiheessa esiin nousseet ongelmat.

Rakennuksen kantava runko pirstoo haitallisesti tiloja ja tekee niistä epäkäytännöllisiä. Tämä näkyy erityisesti seurakuntasalissa sekä henkilökunnan tiloissa rakennuksen kaakoisnurkassa. Parannettavaa on erityisesti eteisaulan sijoittumisessa suhteessa kirkkosaliin ja seurakuntasaliin. Henkilökunnan tiloista jäivät lisäksi kokonaan puuttumaan sosiaalisen kokoontumisen tilat.

Kilpailuvaiheessa rakennuksen yleisilme jäi kolkoksi sekä massa liian korkeaksi. Ratkaisuna olisi muuttaa rakennuksen mittasuhteita madaltamalla rakennusmassaa ja korostamalla enemmän alttaria kohti nousevaa katon harjaa. Kilpailutyössä portaittain nouseva harjapalkki vie lisäksi liikaa huomiota rakennuksen kokonaisuudelta. Harjalla sijaitsevien valoaukkojen koko ei ole riittävä kirkkosalin valaisemiseen ja ne korostuvat häiritsevästi julkisivussa. Myös julkisivun muu ikkuna-aukotus sekä julkisivut verhousmateriaaleineen jäivät keskeneräisiksi. Kirkkosalin alttarin valoaukko tuo etäisesti mieleen karelianismin koristeaiheet sopien huonosti modernin puukirkon yleisilmeeseen. Valoaukko on mielestäni lisäksi liian levoton elementti sakraalitilaan. Hillitympi ratkaisu voisi olla toimivampi ja rauhoittaa koko kirkkosalin yleisilmettä.

Kirkkosalin urkujen ja kuoroparven paikat eivät tunnu toimivilta. Itä- ja länsiparvilta tulisi olla yhteys toisiinsa. Ratkaisulla saataisiin koko yläparvi kuoron ja muiden esiintyjien käyttöön. Myös alttarin eteen jäävä tila on liian pieni musiikkiesityksiä varten.

Kirkkosalin pohjapinta-ala ei vastaa tilaohjelmassa esitettyä 500 hyötyalaneliötä ja penkkirivien välit jäävät melko ahtaiksi. Toimivin muutos olisi koko kirkkosalin kasvattaminen itä-länsisuunnassa siirtämällä kirkkosalin pääsisäänkäyntiä kohti länttä. Kirkkosalin pääsisäänkäynti jää nyt myös seurakuntasalin sisäänkäynnin varjoon. Kirkkosalin länsipäätyä tulisikin hillitysti korostaa. Kirkkosalin pääsisäänkäynnin voisi mahdollisesti myös yhdistää seurakuntasalin sisäänkäyntiin.

Vanhan kirkon raunioiden uusiokäyttö oli viimeisimpiä kilpailuvaiheessa työstämiäni asioita. Näin ollen aihetta ei ole ajan puutteen vuoksi siis vielä loppuun asti mietitty. Lasirakennelma on paikkaansa aivan liian suuri ja kömpelö, eikä se toimi raunioille arvoisenaan maamerkinä. Hillitympi lasirakennelma ja korkea erillinen yksittäinen massa voisivat olla toimiva ratkaisu. Myös viittaus paikalla aiemmin sijainneeseen uusgoottilaiseen kirkkoon puuttuu rakennelmasta kokonaan.

6. SUUNNITELMA – ARKKITEHTUURIKILPAILUN JÄLKEINEN JATKOKEHITYS

6.1 Kilpailutyöstä saatu palaute

Ylivieskan kirkon arkkitehtuurikilpailun osallistuneista 214 kilpailutyöstä 22 suunnitelmaehdotusta valittiin jatkokäsittelyyn. Jatkokäsittelyyn päässeet työt muodostivat kilpailun yläluokan, 165 seuraavaa työtä keskiluokan ja viimeiset 49 alaluokan.

Oma työni ”Siiven alla” sijoittui kilpailun keskisarjan paremmalle puolelle. Tuomariston antama palaute kilpailutyöstäni keskittyi samoihin asioihin kuin oma arvionikin:

”Asemakaavallisesti hyvin tutkittu ehdotus, jossa aputilat on sijoitettu korkeamman kirkkosalin kylkeen siipimäisen katteen alle. Kokonaisuus muodostaa hajanaisen massan, joka ei luo sakraalia tunnelmaa. Rakennus on puurunkoinen ja katettu patinoituilla kuparilevyillä. Julkisivumateriaalina on harmaaksi käsitelty kuusipaneeli. Sisätila on suunniteltu toimivaksi. Kirkon pääsisäänkäynti on alimitoitettu ja seurakuntasalin suuri aulatila rajautuu tilojen erilliskäytössä ainoastaan seurakuntasalin käyttöön. Urut on sijoitettu salin takaosaan ja kuoro sivuparvelle, mikä on toiminnallisesti huono ratkaisu. Näkyvät rakenteet ja länsipäädyn voimakas ristiaihe luovat kirkkosaliin dramaattista tunnelmaa. Seurakuntasali liittyy saumattomasti kirkkotilaan ja ne muodostavat yhdessä luontevan kokonaisuuden. Rakenteita on tutkittu perinpohjaisesti, mikä paljastaa myös suunnitelman ongelmakohtia. Seurakuntasalin yhteiskäytön penkit on suunniteltu sijoitettaviksi kirkon penkkien sisään. Kirkonrauniot on suunnitelmassa esitetty suojattavaksi ansarirakenteella.” (Arvostelupöytäkirja 2017).

6.2 Kilpailun jälkeen tehdyt muutokset

Kirkkosalin harjakorkeutta madallettiin ja harjaprofiili muutettiin alttaria kohti nousevaksi paraabeliksi. Näin saatiin rakennukselle sopu-
suhtaisemmat mittasuhteet ja harjaprofiiliin tiettyä seesteistä jännitettä. Eteläpuoleinen lape laskeutuu nyt eri tavalla siipimäisesti seurakuntakeskuksen päälle. Siiven ”nivel” on nyt harjan korkeimmassa kohdassa kirkkosalin itäpäädyssä, josta se laskeutuu laskostuen seurakuntasalin päälle. Rakennuksen madaltamisen lisäksi myös koko rakennusmassaa kasvatettiin länteen, jolloin seurakuntasali saatiin tilaohjelman vaatimaan 500 neliömetriin ja kirkko- sekä seurakuntasalien sisäänkäyntien ongelmat ratkaistuiksi.

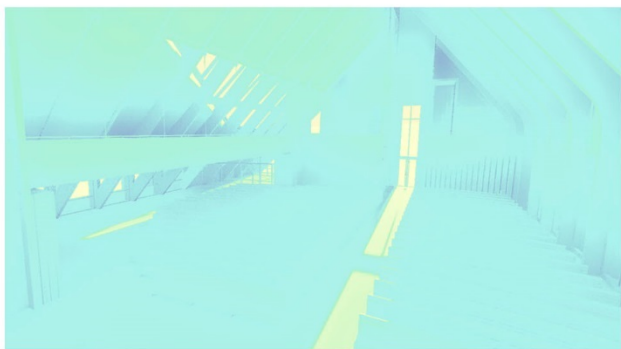
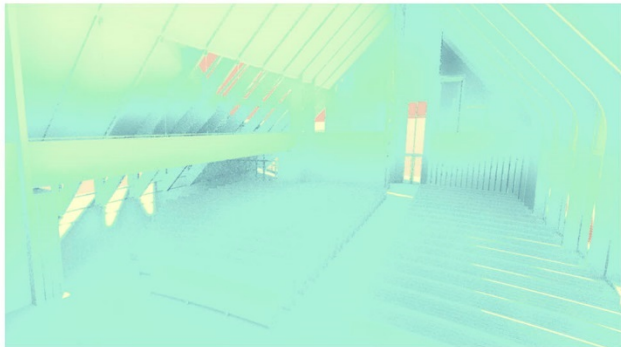
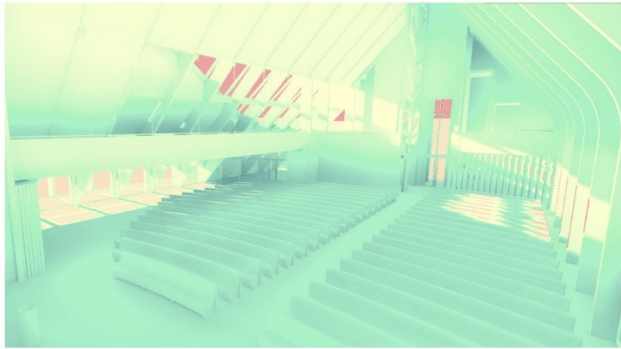
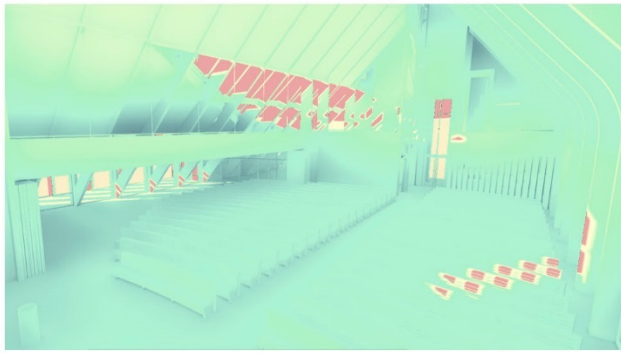
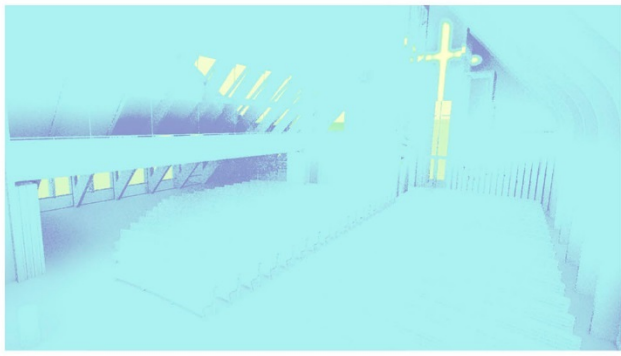
Rakennusmassan äärimittojen lisäksi myös koko muuta rakennusrunkoa muokattiin, jotta sen kantavat liimapuupilarit eivät enää pilko häiritsevästi seurakuntakeskuksen tiloja. Rakennuksen kantavana teemana toimiva runkorakenne otettiin nyt myös näkyviin idänpuoleisessa julkisivussa.

Luonnonvalon määrä kirkko- ja seurakuntasaleissa jäi kilpailutyössä liian vähäiseksi. Ratkaisuna harjapalkkia seuraavia valoaukkoja sekä lounaan puoleisia parven ikkunoita suurennettiin, jolloin kirkkosalia valaisevan hajavalon määrä lisääntyi. Kattoa avattiin myös seurakuntasalin kohdalla sijaitsevilla kattolapteen ikkunoilla, jotka päästävät nyt luonnonvaloa sisemmälle rakennusmassaan.

Myös suunnitelman runko- ja sisäseinämateriaaleja on tarkennettu. Suurin osa kantavista ulko- ja sisäseinistä muutettiin massiivihirsirakenteisiksi, jolloin kokonaisuudesta tulee eheämpi, eikä erillisiä ulkoseinän lämmöneristeitä tarvita.

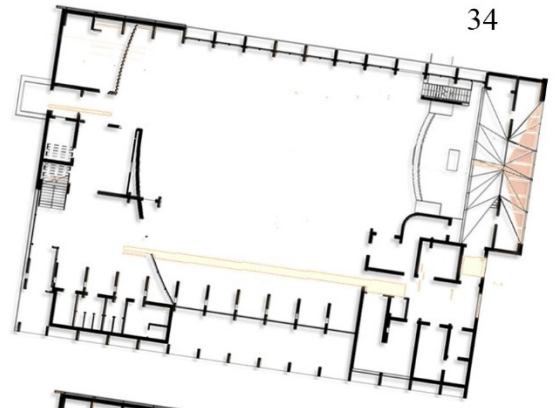
Kuva 6.1. Havainnekuva kantavasta runkorakenteesta.

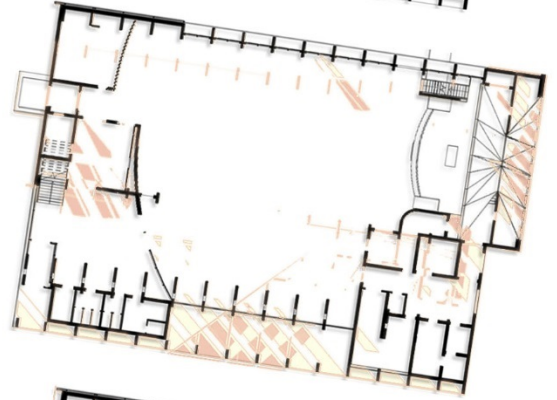
500 — LUX — 90000

34

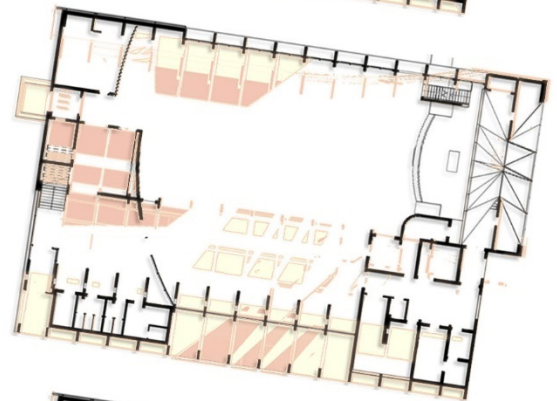
klo 06:00

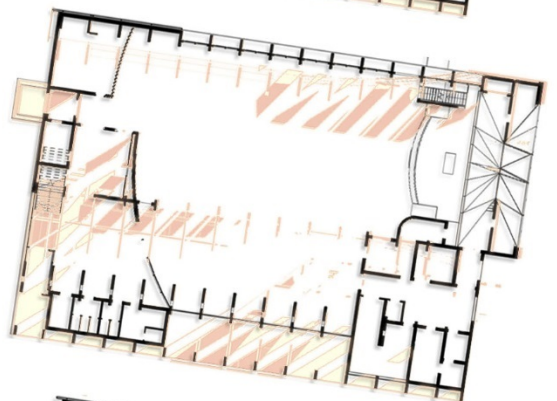
klo 09:00

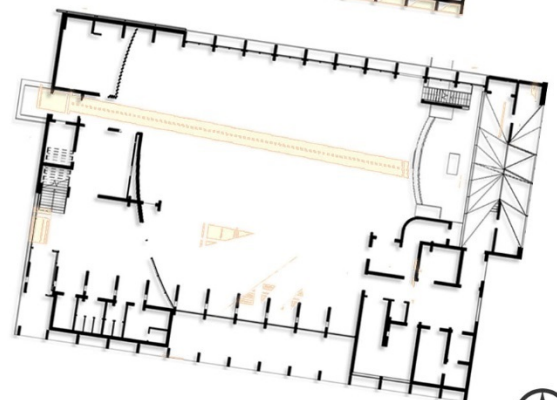
klo 12:00

klo 15:00

klo 18:00

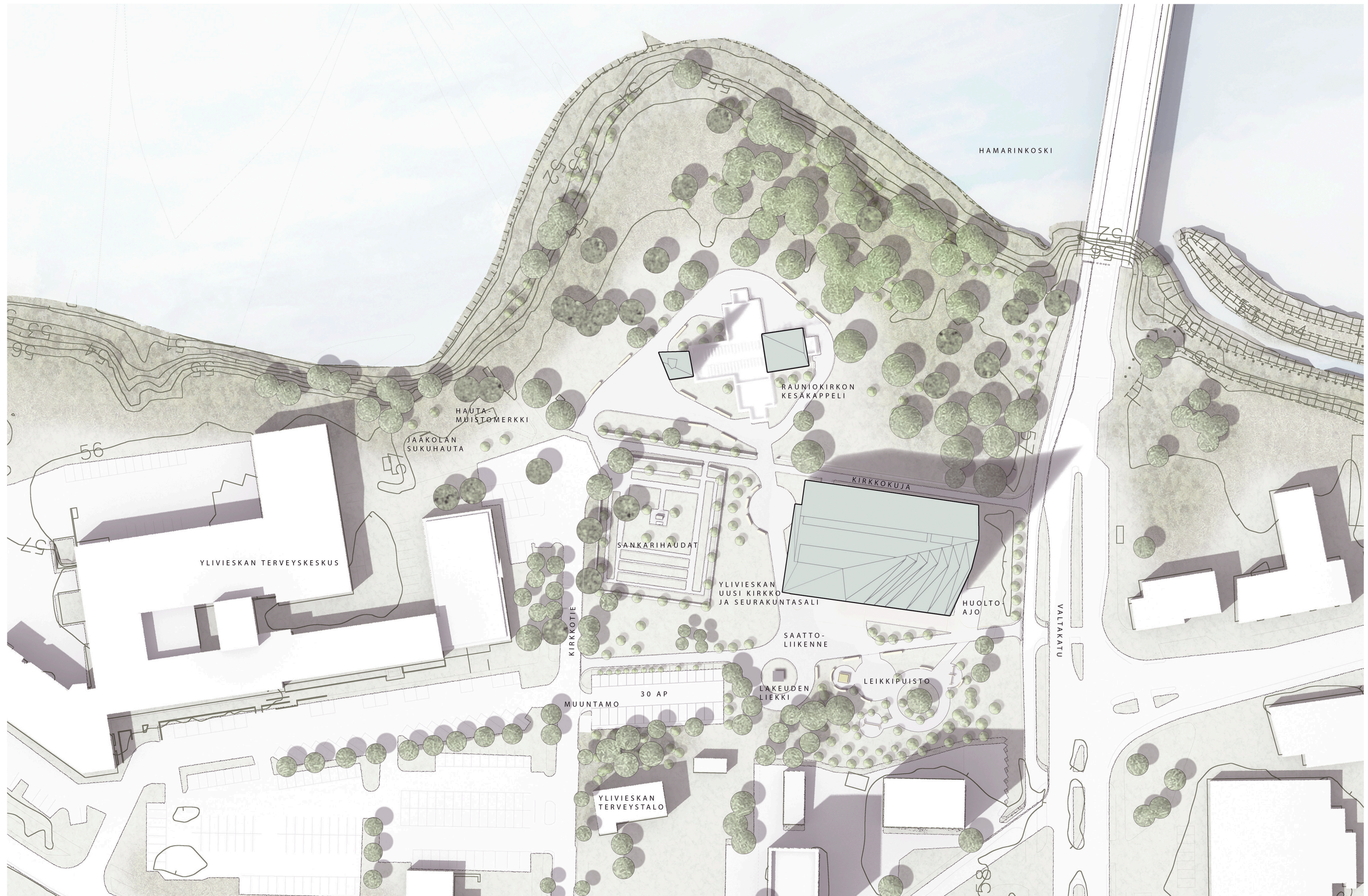

Kuva 6.2. Graafisia esityksiä luonnonvalon määrästä rakennuksessa eri vuorokaudenaikoina. Vas. pinnoille osuva valaistusvoimakkuus lukseina, oik. suoran valon osuminen lattiapinnoille.

Kuva 6.3. Rakeisuuskaavio, 1:2000.

Kuva 6.4. Asemapiirustus, 1:1000.

6.3 Suunnitelma

6.3.1 Rakennuksen sijoittuminen ympäristöönsä

Rakennus sijaitsee Ylivieskan keskusta-alueen Kirkkopuistossa, valtakunnallisesti arvokkaassa Kalajoen kulttuuriympäristössä. Aluetta rajaavat pohjoisessa ohi virtaava Kalajoki, Ylivieskan vanhan kirkon rauniot sekä kirkon hautausmaa. Itäpuolella alue rajautuu Kalajoen yli sillalla jatkuvaan Valtakatuun ja lännessä sankarihautojen alueeseen.

Uudisrakennuksen koordinaatisto on otettu muun kaupungin rakennusmassasta eroavasta sankarihautojen alueesta. Ratkaisu rajaa suunnitellun rakennuksen ja jo olemassa olevan rakennuskannan väliin kiilamaisia tiloja, korostaen uuden kirkko- ja seurakuntarakennuksen erityisasemaa kaupunkitilassa ja ohjaten katseen sen ympärillä oleviin puisto- ja vapaa-ajan tiloihin.

Rakennuksen koillisnurkka sijoittuu Kirkkokujan ja Valtakadun risteykseen, pohjoisjulkisivun mukaillessa Kirkkokujan linjaa. Päämassan eteläpuolelta erkautuva siipimäinen seurakuntasali on yksikerroksinen, kirkkosalin kanssa saman kattorakenteen alle sijoitettu rakennusosa.

Seurakuntasalin eteläpuolella sijaitsee viheralue lasten leikkipuistoinen. Puiston ja seurakuntasalin välistä kulkee kevyenliikenteen väylä kohti Ylivieskan terveyskeskusta. Seurakuntasalin lounaisnurkalla väylästä risteää kulku kohti raunion kesäkappelia. Kirkko- ja seurakuntarakennuksen sekä kesäkappelin huoltoliikenne tapahtuu idästä Valtakadun puolelta ja saattoliikenne suunnittelualueen lounaisnurkasta, jonne on sijoitettu myös 30 uutta autopaikkaa. Kirkkorakennuksen pääovelle sekä Raunion kesäkappelille on suunniteltu läpi ajettava autoreitti hääkuljetuksia varten.

Kuva 6.5. Näkymä Kalajoelta.

Kuva 6.6. Näkymä Kirkkopuiston lounaisnurkasta kohti pääsisäänkäyntiä.

6.3.2 Arkkitehtoninen ilme

Rakennus koostuu kahdesta osasta, kirkkosalista sekä siihen symbioottisesti kytkeytyvästä seurakuntasalista tukitiloineen. Kirkkosali on suorakaiteen muotoinen, 1600-luvun pohjalaisen pitkäkirkkotyyppin suhteita noudattava, harjakattoinen rakennusosa, jonka harjapalkki nousee paraabelimaisesti rakennuksen itäpäätä kohti. Samaan pisteeseen päättyy myös seurakuntakeskuksen alttaria kohti nouseva katto, joka alas laskeutuessaan laskostuu siipimäisesti seurakuntakeskuksen päälle. Rakennusta verhoava vesikatto on esihapetettua sinivihreäksi patinoitua kuparia, jonka poimut luovat kuparikatteeseen syviä, auringonkierron mukaan muuttuvia varjoja.

Uudisrakennuksen pohjoispuolella sijaitsee Ylivieskan palaneen kirkon rauniot ja uusi Raunion kesäkappeli. Kappeli koostuu kahdesta erillisestä rakennusmassasta, vanhan kirkon kuorin paikalla sijaitsevasta lasiverhoillusta kesäkappelista sekä raunioiden länsipäätyyn sijoitetusta kellotornista. Kappelin rakennukset sisältävät viittauksen aiemmin paikalla sijainneeseen uusgoottilaiseen kirkkoon sekä samalla toistavat uuden kirkkorakennuksen muotokieltä. Päämassan terävästi nouseva itäpäätä tuo takaisin Ylivieskan siluetin kadonneen huipun, matalamman kellotornin toimiessa tuhopoltetun kirkon fyysisenä muistomerkinä. Nämä kaksi volyymiltaan eri massaista ja eri suuntiin nousevaa kolmiikulmiota korostavat yhdessä päärakennuksen päätyaiheen nousua.

Kirkko- ja seurakuntasalien itäpäässä yhteen muovautuvat massat on eriytetty länsipäädyssä toisistaan suurilla kattolapetta seuraavilla ikkunoilla. Myös kirkkosalin harja on etelänpuoleiselta lappeeltaan aukotettu epäsuoraa pehmeää ylävaloa antavilla nauhaikkunoilla. Yhdessä pohjoisjulkisivun maantasossa olevien maisemaikkunoiden kanssa ne luovat tasaista, epäsuoraa yleisvaloa kirkkosaliin. Kokoavana vastakohtana epäsuoralle valolle on alttarin päällä sijaitseva kuorin ristinmuotoinen valoaukko, joka keskittää katseen kohti alttaria.

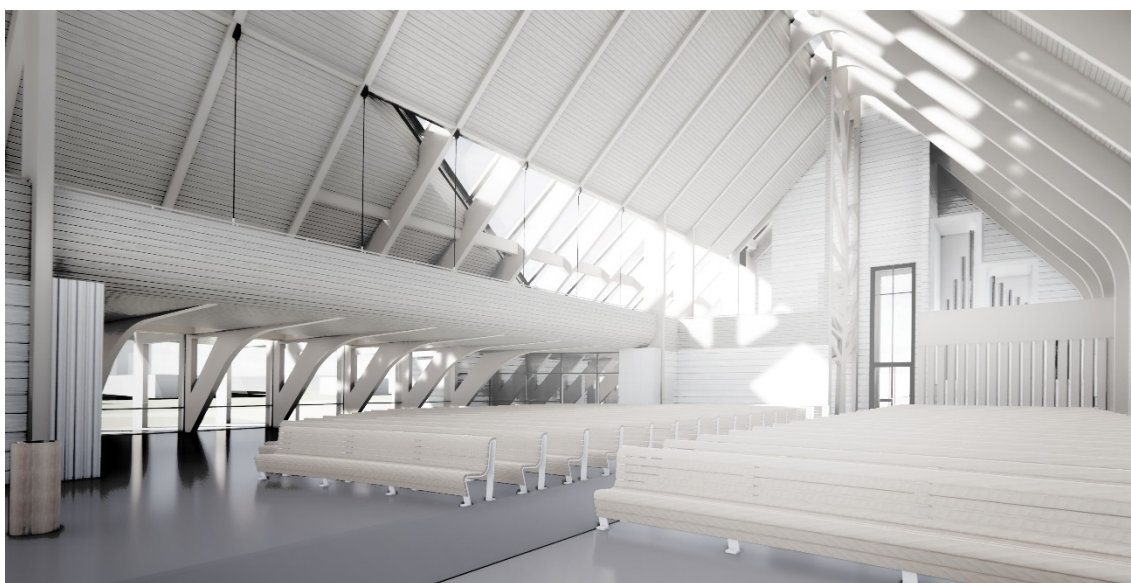
Kuva 6.7. Viistonäkymä kaakosta. (Kilpailuohjelma 2017).

Kirkkorakennuksen kantavana runkona toimii taivutetusta liimapuusta valmistettu käyränurkkainen kehärunko. Rakenne koostuu pilareista sekä niihin jäykästi liitetystä vaakasuuntaisesta kannattajasta. Yhdistäessä katto ja seinärakenteet jäykkänurkkaisesti, syntyy perustuksiin vaakavoima myös pystykuormasta. Vaakavoima ohjataan vetotankoon, jolla sidotaan rakennuksen vastakkaiset anturat yhteen. (RT 82-10893 2007)

Rungon taivutetun liimapuun puukerrokset tasaavat rakenteen kosteusliikettä. Rakenne mahdollistaa suurten lasipintojen käytön rakennuksessa ja sillä on myös korkea veto- sekä taivutusvetolujuus. Liimapuurunko on lisäksi puurakenteeksi erittäin hitaasti palavaa.

Runkorakenne toimii koko rakennuksen kantavana teemana näkyen niin julkisivuissa kuin sisätiloissakin. Näkyviin jätetty runko rytmittää kirkko- ja seurakuntasalia sekä sitoo niiden varsin erilaiset tilat toisiinsa. Pohjois- ja eteläjulkisivujen maisemaikkunat liittyvät suoraan kantavan liimapuupilarin pinnan keskelle, jolloin ulko- ja sisätilojen välinen raja hämärtyy. Maisema tulee näin osaksi suunnitelmaa ja korvaa perinteisen alttaritaiteen kirkkosalissa.

Kirkko- sekä seurakuntasalien lattiapinnat ovat puolikiiltäväksi hiottua betonia. Harmaan betonin vastakohtana on sisäkaton, kirkkosalia toisessa kerroksessa kiertävä sekä kiinteissä penkeissä käytetty lämminsävyinen puu. Rakennuksen kantavat seinät, jotka eivät liity kantavaan liimapuurakenteeseen, on toteutettu vaalean harmaaksi käsitellyllä massiivihirsirakenteella. Massiivihirsi on kestävä ja terve ratkaisu runkomateriaaliksi, sillä se vastaanottaa ja luovuttaa kosteutta tasaten ympäristön kosteusvaihteluita. Liimapuuhirsi on lisäksi kantava, painumaton rakennusmateriaali, joka ei myöskään kierry. Painumattomuutensa takia massiivihirsi mahdollistaa myös suurten lasi-ikkunoiden käytön rakennuksessa. Runsas puun ja muiden luonnonmateriaalien käyttö rakennuksessa luo myös vahvan yhteyden suomalaiseen kirkonrakennusperinteeseen.

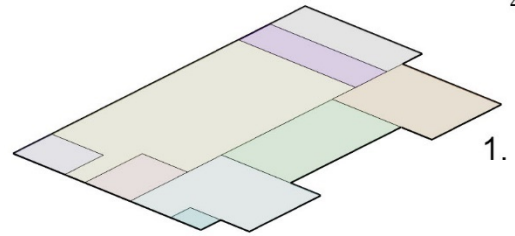
Kuva 6.8. Näkymä kirkkosalista kohti avattua siirtoseinää.

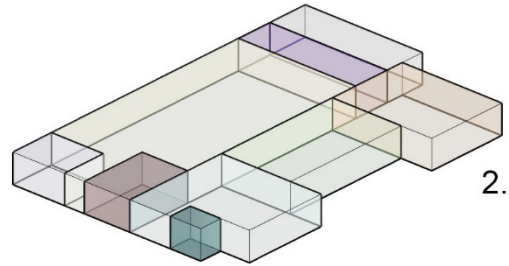

Kuva 6.9. Näkymä kirkkosalista kohti alttaria.

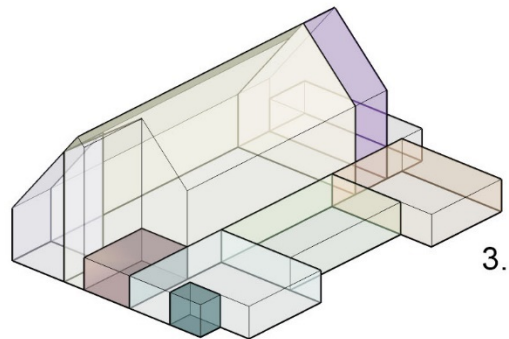
- Kirkkosali
- Henkilökunnan tilat ja keittiö
- Seurakuntasali
- Tuulikaappi
- Eteistila
- Kuori (alttari, saarnatuoli ja kastemalja)
- Sakasti
- Urut
- Kuoroparvi
- Morsiushuone/ pyhäkoulutila

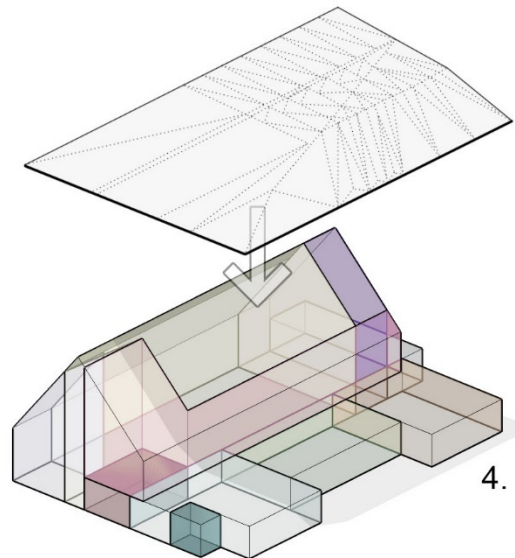
1.

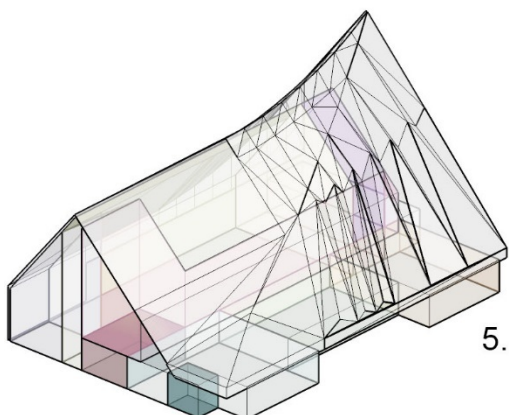
2.

3.

4.

5.

Kuva 6.10. Aksonometrinen havainnekuva tilojen sijoittumisesta rakennuksessa.

6.3.3 Tilat

Kirkkosalin kyljessä, samansuuntaisesti etelän puolella sijaitseva seurakuntasali on siirtoseinällä avattavissa kirkkosalin puolelle. Koko seurakuntasalin eteläjulkisivun mittaiset ikkunat päästävät sisään luonnonvaloa aamupäivästä auringonlaskuun seuraten käyttäjien vuorokausirytmiiä. Avustavat tukitoiminnot tapahtuvat aamu- ja keskipäivän auringon aikaan, seurakuntaelämän keskittyessä iltapäivään ja iltaan.

Eteisaula sisäänkäynteineen ja wc-tiloineen siirrettiin seurakuntasalin länsipuolelle palvelemaan myös kirkkosaliin saapuvia. Aulasta ja kirkkosalista on nyt molemmista suora yhteys sekä morsiushuoneeseen että lasten leikkutilaan. Parvelle johtavat portaat ovat nyt helpommin saavutettavissa, nousun alkaessa aulatilän tuulikaapin vierestä. Leveät portaat on nyt lisäksi varustettu porrashissillä esteettömän liikkumisen takaamiseksi. Rakennuksen yleiset wc-tilat sijaitsevat aulatilassa, tuulikaapin välittömässä läheisyydessä. Wc-tiloja muusta aulasta erottaa narikka, joka tarjoaa samalla näkösuojan esteettömän wc:n suuntaan.

Seurakuntasalin eteläjulkisivulla, keittiötilan välittömässä läheisyydessä sijaitsee lähetyskahvilana kesäisin toimiva katettu terassi. Terassille on oma käyntinsä keittiön tarjoilu- luukun lähettyviltä. Tämä ovi toimii samalla seurakuntasalin hätäpoistumistienä. Keittiön takana rakennuksen itäjulkisivulla sijaitsevat henkilökunnan sosiaalitulat taukotiloineen. Pukuhuoneet, suihkutilat sekä henkilökunnan wc sijaitsevat kaikki ensimmäiseen kerrokseen siirretyissä väestönsuojatiloissa.

Rakennuksen esteettömyys ei toiminut alkuperäisellä pohjaratkaisulla, joten kellaritila päätettiin poistaa kokonaan suunnitelmasta. Kellarikerroksessa sijainnut väestönsuoja sekä sen sisältämät sakastin tilat siirrettiin maantasokerroksen itäosaan. Ratkaisu mahdollisti keskenään käyttötarkoitukseltaan ristikkäisten tilojen poistamisen ja rakennuksen tehokkaamman tilankäytön. Myös kellarin portaiden poisto sekä parvelle johtaneiden portaiden korvaaminen kierreportailla lisäsi osaltaan sakastin pinta-alaa. Sakastissa on nyt henkilökunnan työhuoneiden lisäksi siirtoseinällä jaettava tila pienryhmien kokoontumisia varten sekä oma wc-tilansa, jonne on käynti sakastin sisääntuloaulasta.

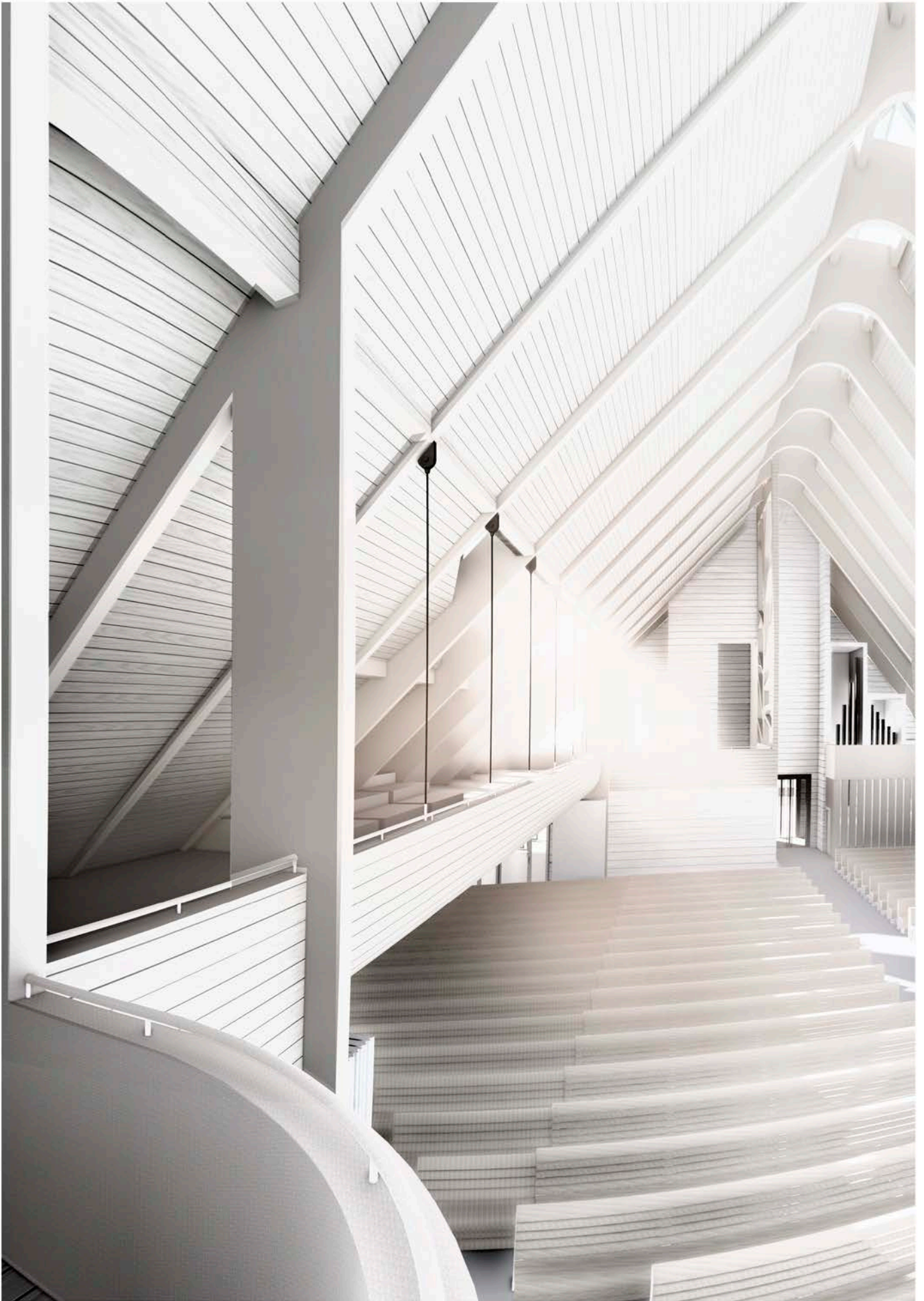
Kirkkosalin yleisilmettä selkeytettiin poistamalla ylimääräiset koristeet ja yksinkertaistamalla alttarin valoaukon aiheita. Salin perällä ollut kastepuun paikka on vaihdettu kirkkosalin sisäänkäynnin eteläiselle puolelle. Kastepuu on suunnitelmassa kantavan rungon osa, joka on aukotettu seurakuntaa symboloivan lehdettömän puun muotoon. Puuhun kiinnitetään seurakuntaan kastetun lapsen nimellä varustettu paperista tai huovasta valmistettu lehti. Kastepuun "oksien" välistä on käynti lasten omaan esteettömään leikkimurkkaukseen sekä morsiushuoneeseen ja aulatilaan. Lasten omasta tilasta voi lisäksi seurata kirkkosalin tapahtumia seinässä olevista kurkistusaukoista.

Kuoroparvi siirrettiin urkujen läheisyyteen rakennuksen länsipäättyyn. Kirkkosalin sivulla oleva parvi kuitenkin säilytettiin pienentämällä sitä ja samalla luotiin uusi kulkuyhteys itä- ja länsiparvien välille. Kirkko- ja seurakuntasalin yhtymäkohdassa sijaitseva osa parvea on nyt teräsrakenteen lisäksi kannatettu vaijereilla rakennuksen kantavasta rungosta, jolloin seurakunta- ja kirkkosalin välistä avointa tilaa ei tarvitse rikkoa kantavilla pila-reilla.

Kerrostasoala:		Tilaluettelo:	
1-krs	1318 m ²		
2-krs	290 m ²	Kirkkosali	466 m ²
		Kuoriossa	80 m ²
Bruttoala:		Kuoroparvi	130 m ²
	1608 m ²	Urkutila	41 m ²
		Soitinvarasto	17 m ²
		Morsiushuone	11 m ²
		Sakasti sisältäen wc-tilan	95 m ²
		Lasten tila	37 m ²
		Seurakuntasali	203 m ²
		Tuoli- ja pöytävarasto	25 m ²
		Siivouskeskus	12 m ²
		Keittiö	36 m ²
		Sosiaalitilat	65 m ²
		Aulatilat	99 m ²
		Wc-tilat	15 m ²
		Lastenhoituhuone	11 m ²
		Tuulikaappi	16 m ²
		Yhteensä	1359 m²
		Lisäksi:	
		Lähetyskahvilan terassi	82 m ²
		Tekninen tila	100 m ²

Taulukko 1. Rakennuksen kerrostasoala, bruttoala ja tilaluettelo hyötyaloiheen.

Kuva 6.11. Näkymä parvelta kohti kastepuuta ja kirkkosalin pääsisäänkäyntiä.

6.3.4 Tilojen muunneltavuus

Kirkkovuoden päätapahtumia varten seurakunta- ja kirkkosali ovat siirtoseinillä yhdistettävissä toisiinsa. Kirkkosaliin saadaan näin 200 näköesteetöntä lisäpaikkaa ja kokonaispaikkaluku kasvatetuksi 700 istumapaikkaan. Lisäpaikkojen sijoittaminen viuhkan muotoon kirkkosalin sivulle mahdollistaa sen, ettei lisäpaikoilla istuvien etäisyys alttarista kasva liian suureksi.

Lisäistuimet sijaitsevat alttarilta katsottuna vasemmanpuoleisten penkkirivien sisällä, josta ne ovat ulos vedettävissä lattiaan upotettuja kiskoja pitkin. Penkkirivit on myös mahdollista ankkuroida seurakuntasalin lattiaan omiksi, kirkkosalista erillisiksi istuimiksi. Seurakuntasalin ei-kiinteitä kalusteita säilytetään varastotilassa, josta on käynti sekä kirkko- että seurakuntasaliin. Varastotila toimii myös pianon säilytyspaikkana, josta se voidaan ottaa molempien salien käyttöön. Pianon lisäksi alttarin ja kirkkosalin ensimmäisen penkkirivin välissä on tila kuoro- ja musiikkiesityksiä varten. Tilaan mahtuu jopa 80-jäseninen sinfoniaorkesteri ilman että sivuparvea otetaan käyttöön.

Rakennuksen länsipäädyssä sijaitseva morsiushuone toimii sunnuntaisin pyhäkoulutilana ja arkisin pienryhmien kokoontumispaikkana. Sakastin monikäyttöinen, jaettavissa oleva kokoontumistila puolestaan toimii vihkitoimituksessa sulhasen ja muissa tilaisuuksissa esiintyjien valmistautumistilana.

Seurakuntasali toimii juhlien ja seurakunnan tilaisuuksien pitopaikkana. Salia voidaan käyttää myös tarvittaessa kirkollisiin toimituksiin, mutta kirkon pääasiallisena ns. sivu-alttarina toimii Raunion kesäkappeli. Seurakuntasalissa järjestettäviä tilaisuuksia varten sen kyljessä on hyvin varusteltu suurtauluskeittiö. Keittiöstä on saliin avattava tarjoilu-luukku, joka toimii myös kesäisin lähetyskahvilan kassana.

Kuva 6.12. Näkymä seurakuntasalista kohti lähetyskahvilan ulkoterrassia.

6.3.5 Lapset ja esteettömyys

"Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta sen huomattessaan Jeesus närkeä ja sanoi heille: 'Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta'." (Mark. 10: 13-16.)

1.1.2015 Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa astui voimaan kirkkojärjestyksen säännös lapsivaikutusten arvioinnista (LAVA) päätöksenteossa. LAVA toteuttaa käytännössä YK:n lapsen oikeuksien sopimusta edistämällä kaikkien alle 18-vuotiaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia seurakuntaelämässä ja sen ulkopuolella. (Kirkkohallitus 2015).

Lasten tarpeet on huomioitu myös tämän kirkkorakennuksen suunnitelmassa. Rakennuksessa ja sen ympäristössä on useita esteettömiä lasten mittakaavaan suunniteltuja tiloja leikki- ja piilopaikkoineen.

Kirkkopuiston eteläpäädyssä, seurakuntasalin eteläpuolella sijaitsevaan lasten leikkipuistoon on seurakuntasalista suora näköyhteys. Seurakuntasalin etelän puoleiset ikkunat mahdollistavat ulos katetulle terassille lastenvaunuihin nukkumaan jätetyn lapsen tarkkailun. Lastenvaunut voi myös jättää niille varattuun tilaan puolilämpimään tuulikaappiin. Aulatilassa, narikan välittömässä läheisyydessä sijaitsee lastenhoituhuone hoitotasoineen sekä erillisine imetysnurkkauksineen.

Isommille lapsille suunnattu leikkitala sijaitsee aulan, kirkkosalin ja seurakuntasalin keskiössä. Leikkinurkkauksesta on myös suora yhteys morsiushuoneeseen, joka toimii samalla riehakkaampien leikkien näyttämönä. Lapset voivat vapaasti kulkea leikkitalasta kirkkosaliin tai seurata salin tapahtumia seinään upotettujen ”olokolojen” kirkkosaliin johtavista aukoista.

Vuoden lämpiminä kuukausina seurakuntasalin ja vesikaton väliin jäävä tila on otollinen sadepäivän leikkituokion tai pyhäkoulun pitoon. Ullakkotila kaltevine pintoineen ja tilaa rajaavine pilareineen tarjoaa lapselle jännittävän, mutta turvallisen paikan leikkiä aikuisen valvovan silmän alla.

Vuonna 2003 voimaan tullut Kirkko kaikille, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vammaispoliittinen ohjelma, asettaa tavoitteekseen ottaa huomioon tasavertaisesti kaikkien jäsentensä tarpeet (Kirkkohallitus 2012).

Ullakkotilaa lukuun ottamatta koko rakennus onkin suunniteltu esteettömäksi. Ensimmäinen ja toinen kerros ovat molemmat kynnyksettömiä ja helposti liikuttavissa myös pyörätuolilla tai kävelytuella. Kerrosten välinen pääporras on lisäksi varustettu lavaporrashis-

sillä. Liikuntaesteiset on huomioitu myös esteettömän wc:n suunnittelussa. Aulatilau nau-
lakot on sijoitettu estämään suora näköyhteys wc:n ovelle. Ratkaisulla estetään kiusallis-
ten tilanteiden syntyminen esim. avustajan avatessa wc:n ovea.

Kuva 6.13. Näkymä lasten leikki-tilasta.

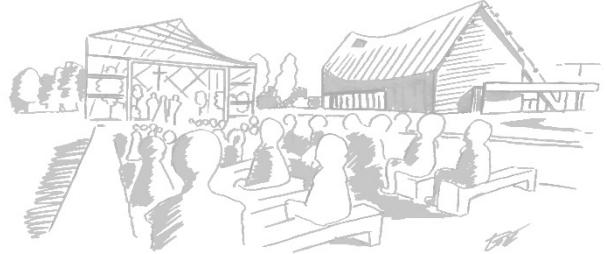

Kuva 6.14. Näkymä suunnittelualueen luoteisnurkasta kohti Raunion kesäkappelia.

6.3.6 Vanhan kirkon raunioiden suunnitelma

Ylivieskan vanhan kirkon rauniot ovat kirkkolain mukaan suojeltuja ja ne haluttiin myös sisällyttää osaksi suunnitelmaa. Tämän suunnitelman tavoitteena on tehdä raunioista Kirkkopuiston aktiivisen toiminnan keskipiste sekä samalla luoda kirkkorakennuksen kanssa keskustelevalle massalle.

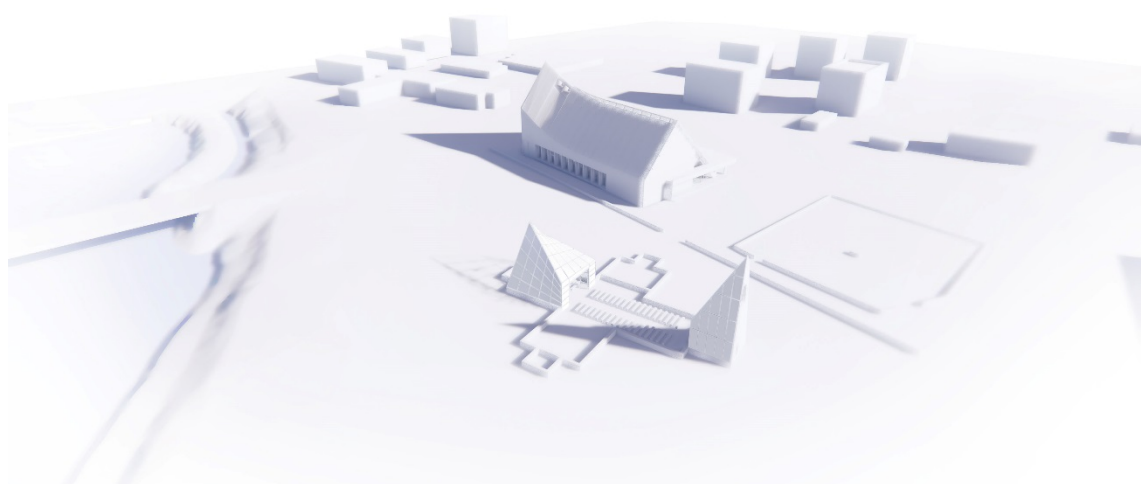

Kuva 6.15. ”Pohjalaiset häät Raunion kesäkappelissa”, vapaan käden tussiluonnos.

Kilpailuvaiheessa raunioiden päälle ideoimani kesäkappeli oli paikkaansa liian suuri ja kömpelö, eikä se sopinut tarkoitukseensa. Lasirakennuksen kokoa pienennettiin merkittävästi ja nyt vain alttarin kohta on katettu lasilla. Kesäkappelin alttari sijaitsee samalla paikalla kuin edeltäjänsäkin, raunioiden itäpään kuorin kohdalla.

Palaneen uusgoottilaisen kirkon kellotornia merkkää nyt raunioiden länsipäädystä sijaitseva kellotorni. Kirkkosalin ja raunion kesäkappelin kellot voivat nyt soida yhdessä keskustellen moniäänisesti kahdesta eri äänilähteestä. Kellotorni toimii myös vihkitilaisuuksissa kappelin omana morsiushuoneena.

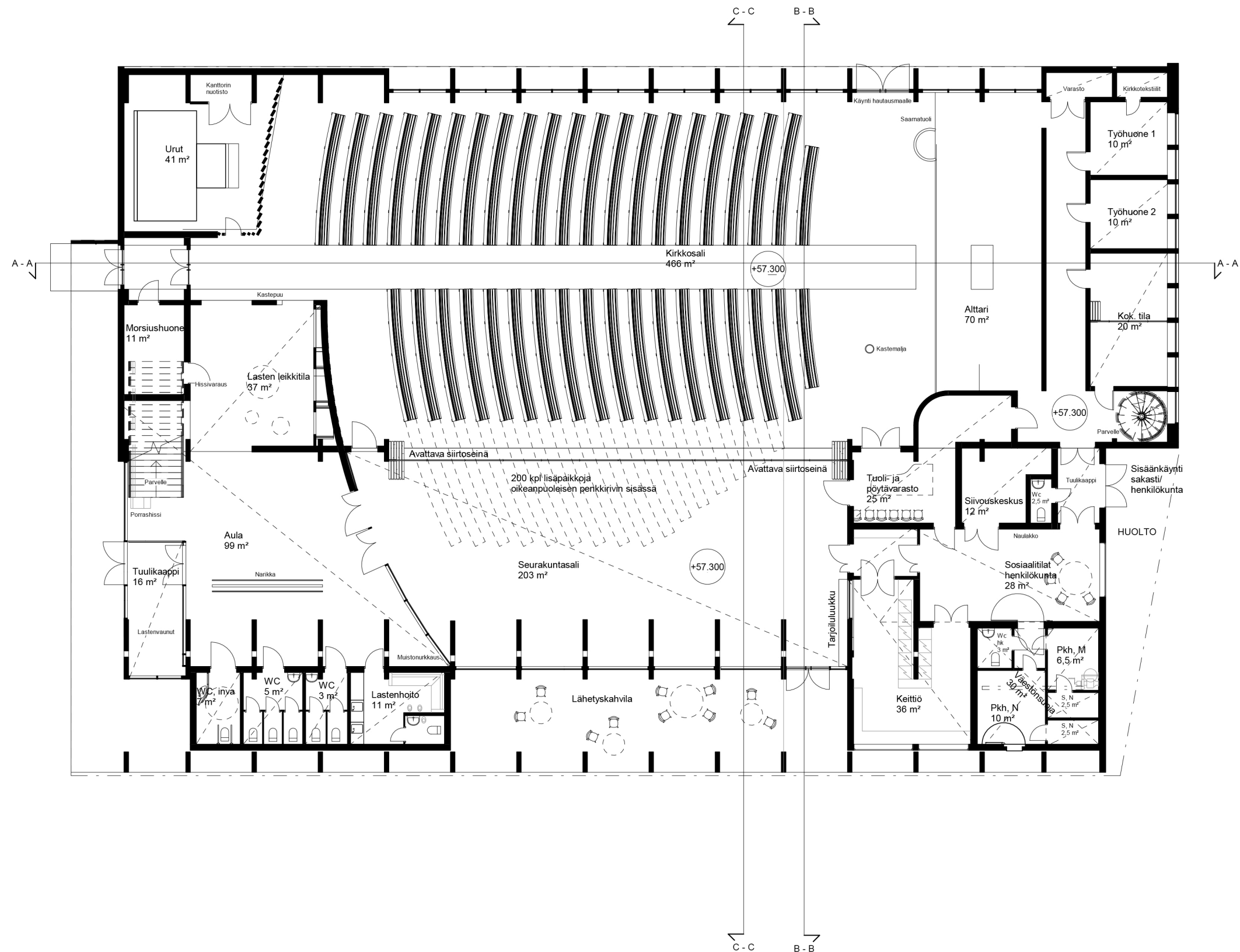
Suurempia yleisötapahtumia varten kappeli voidaan avata länsipäädystä suurilla lasisilla taiteovilla. Kappelin ulkopuolelle jäävä yleisö voi seurata kappelirakennuksen tapahtumia pitkiltä hirsipenkeiltä. Kirkollisten toimitusten ja konserttien lisäksi Raunion kesäkappeli toimii seurakuntalaisten yhteisenä kasvihuoneena. Kesäkappelin alttaria ympäröivä vehreä ”Eden” tuo oman lisätunnelmansa kappelissa pidettyihin tilaisuuksiin.

Kuva 6.16. Havainnekuva Raunion kesäkappelin rakennusmassasta ja sijoittumisesta.

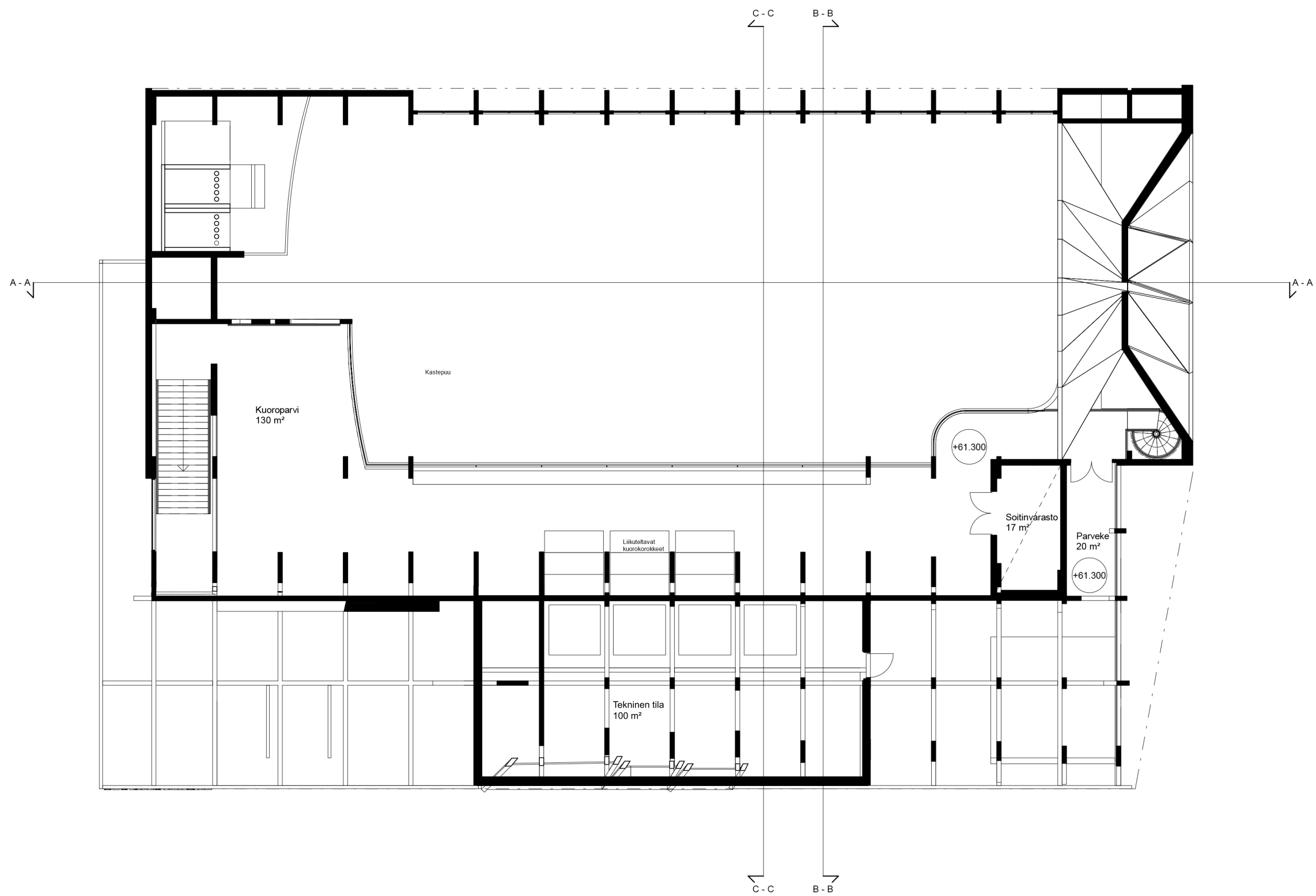

7. POHJAPIIRUSTUKSET, JULKISIVUT JA LEIKKAUKSET

Kuva 7.1. Pohjapiirustus, 1-kr, 1:200.

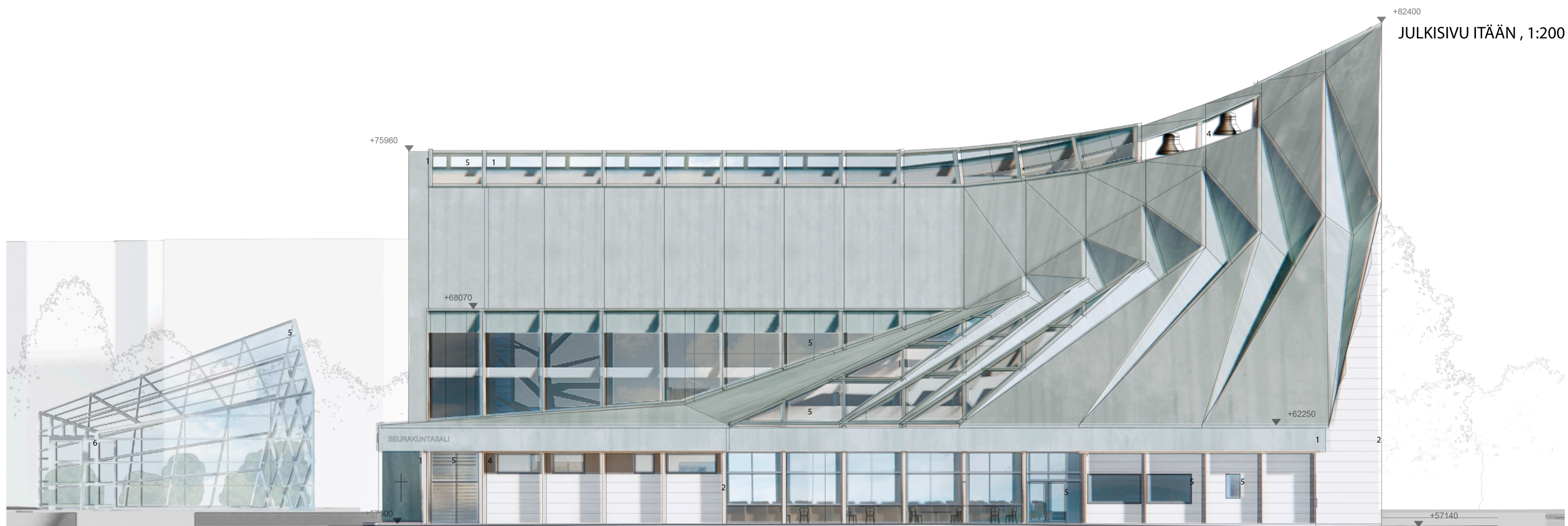

Kuva 7.2. Pohjapiirustus, 2-krs, 1:200.

1. ESIHAPETETTU JA LUONNOLLISET SINIVIHREÄKSI HAPETETTU KUPARIKATE
2. RAUTASULFAATILLA KÄSITELTY LAMELLIHIRSI
3. PYSTYPANELOINTI, SIPERIANKUUSIPANEELI
4. LIIMAPUURUNKO, KUUSI
5. LASI, KIRKAS
6. RUOSTUMATON TERÄS, HARJATTU

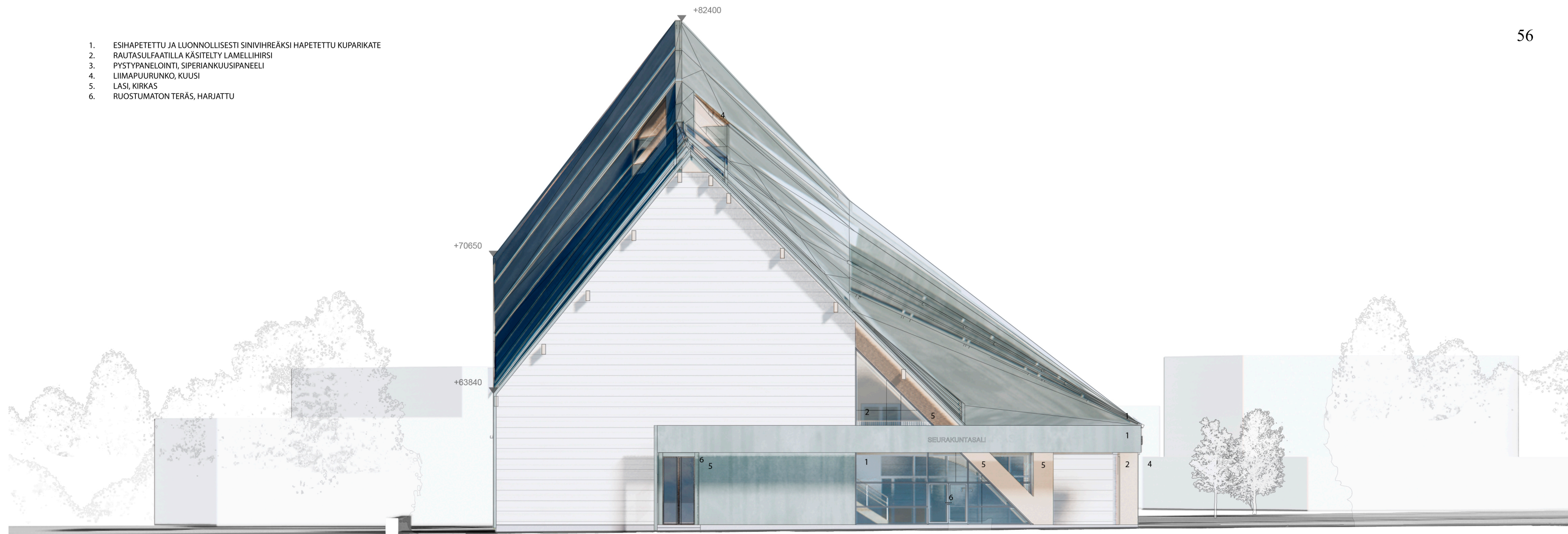

Kuva 7.3. Julkisivut itään ja etelään, 1:200.

JULKISIVU ETELÄÄN, 1:200

1. ESIHAPETETTU JA LUONNOLLISET SINIVIHREÄKSI HAPETETTU KUPARIKATE
2. RAUTASULFAATILLA KÄSITELTY LAMELLIHIRSI
3. PYSTYPANELOINTI, SIPERIANKUUSIPANEELI
4. LIIMAPUURUNKO, KUUSI
5. LASI, KIRKAS
6. RUOSTUMATON TERÄS, HARJATTU

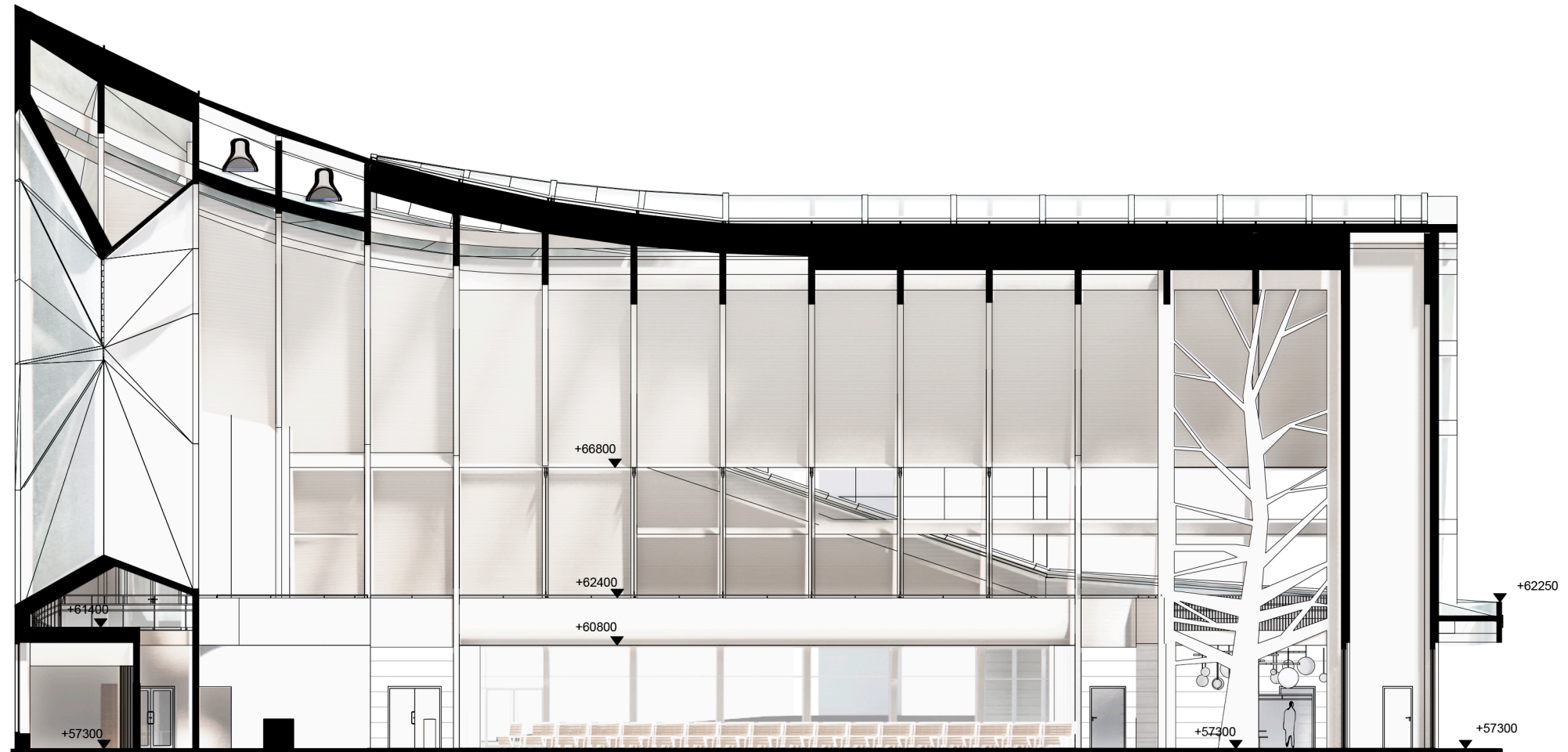
JULKISIVU LÄNTEEN 1:200

JULKISIVU POHJOISEEN 1:200

Kuva 7.4. Julkisivut länteen ja pohjoiseen, 1:200.

LEIKKAUS A-A, 1:200

ALUELEIKKAUS A-A, 1:2000

Kuva 7.5. Leikkaus A-A, 1:200.

Kuva 7.6. Leikkaus B - B, 1:200.

ALUELEIKKAUS B-B, 1:2000

Kuva 7.7. Leikkaus C - C, 1:200.

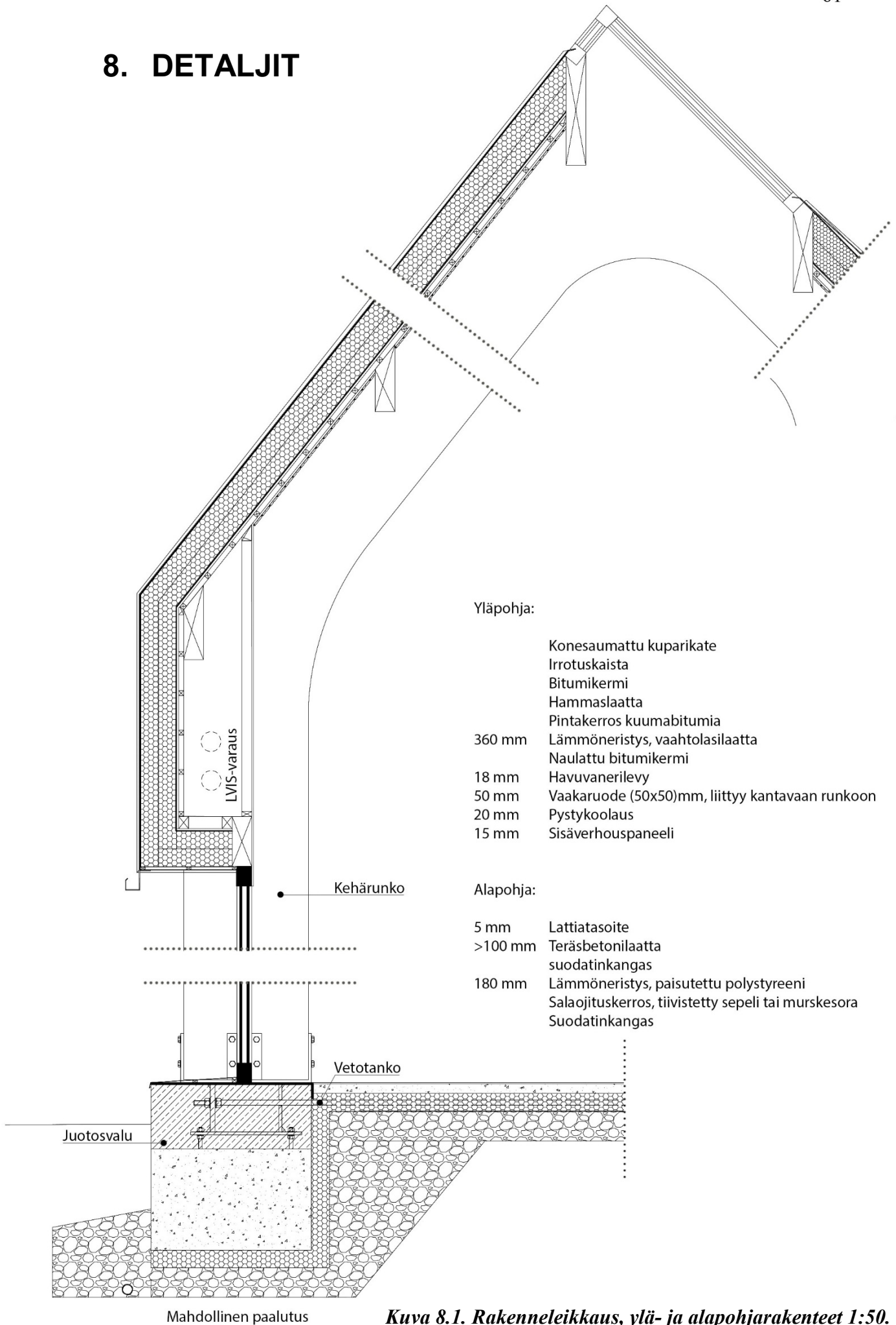
ALUELEIKKAUS C-C, 1:2000

Kuva 7.8. Iltanäkymä Kirkkopuiston kaakkoiskulmasta kohti kirkkorakennusta.

8. DETALJIT

Kuva 8.1. Rakenneleikkaus, ylä- ja alapohjarakenteet 1:50.

9. YHTEENVETO

Kirkkorakennus on syntyhetkestään asti muovautunut sitä ympäröivän yhteiskunnan sekä uskonnollisten näkemysten mukana. Vaikka kristinuskon Suomeen mukanaan tuoma kirkkorakennuksen tyyppi olikin jo muualla kehitetty, sai se maassamme ajan saatossa myös omia tunnistettavia piirteitään.

Protestanttinen aate toi kiristinuskuon mukanaan ajatuksen, jossa kirkkorakennus ei ole jumalan asuinsija, vaan paikka seurakunnalle suorittaa ehtoollista. Tärkein kristillinen symboli oli kuitenkin edelleen alttari, jonka ympärille ehtoollishuone rakennettiin. Ajatus materialisoitui modernismin rantautuessa arkkitehtuuriin ja arkkitehtikunnan uudistaessa tavan ajatella ehtoollishuone.

Vaikka velvoitetta tiettyyn rakennustyyliin ei nykyisessä kirkkorakentamisessa olekaan, halusin diplomityössäni perehtyä myös kirkkorakennuksen historiaan sekä suunnitelmasani luoda muistumia suomalaisen kirkkorakennusperinteeseen. Tasapainoilu modernin arkkitehtuurin ja kirkollisten perinteiden välillä osoittautuikin suunnitelmassa yllättävän haastavaksi.

Kirkkorakennukset ovat kiinnostaneet minua aina ja olen useamman vuoden ajan kokenut palavaa halua sellaisen suunnitteluun. Oli oikea ratkaisu perehtyä diplomityössä kirkkorakennusten alkumetreihin, sekä erityisesti suomalaisen protestanttisen kirkon erityispiirteisiin. Tutkielma loi hyvän pohjan joka auttaa minua myös jatkossa paremmin ymmärtämään kirkkojemme taustoja sekä maamme historiaa.

Vaikka minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta sakraalirakennusten suunnittelusta, onnistuin kuitenkin hyvin vastaamaan suunnitelmalleni asettamiini tavoitteisiin. Arkkitehtuurikilpailuun palauttamani suunnitelma kärsi lukuisista ongelmista, mutta jatkokehitysprosessin aikana onnistuin löytämään niihin toimivat ratkaisut. Oli oikea päätös jatkokehittää suunnitelmaa, sillä sellaisenaan se olisi tuntunut keskeneräiseltä, eikä olisi täyttänyt diplomityölle asettamiani raameja.

Useiden eri vaiheiden jälkeen tilojen toiminnallisuus on huomattavasti parempi ja rakennuksen ulkoasu varsin tyydyttävä. Uusi suunnitelma keskustelee myös paremmin ympäristönsä kanssa ja vanhan kirkon rauniot on nyt otettu kokonaissuunnitelmassa paremmin huomioon. Toimiva ratkaisu toteutettiin vain pienillä muutoksilla, mutta niiden vaikutus suunnitelmaan on varsin merkittävä. Diplomityöstäni tulikin mielestäni varsin onnistunut tutkielma sekä tulkinta suomalaisesta kirkkorakentamisesta.

LÄHTEET

- Aamulehti. (2017). Ylivieska saa uuden kirkon poltetun tilalle. [viitattu 21.1.2018]. Saatavissa: <https://www.aamulehti.fi/uutiset/ylivieska-saa-uuden-kirkon-poltetun-tilalle-talta-nayttaa-suunnittelukilpailun-voittajatyo-200513614>
- Arvostelupöytäkirja. (2017). Ylivieskan kirkon ja sen ympäristön arkkitehtuurikilpailu, arvostelupöytäkirja. Ylivieskan seurakunta. 72 s. [viitattu 12.2.2018]. Saatavissa: http://www.ylivieskanseurakunta.fi/files/Arvostelupoytakirja_julkinen_vs_0711.pdf
- Dhima, S. (2008). Tila tilassa: Liturgian ja tilan dialogi alttarin äärellä. Yliopistopaino. 226 s.
- Iltalehti. (2016). Ylivieskan kirkon paloa epäillään tahallaan sytytetyksi. [viitattu 21.1.2018]. Saatavissa: http://www.iltalehti.fi/uutiset/2016032621328497_uu.shtml
- Kaleva. (2016). Ylivieskan kirkon polttaja pakkohoitoon. [viitattu 21.1.2018]. Saatavissa: <http://www.kaleva.fi/uutiset/kotimaa/ylivieskan-kirkon-polttaja-pakkohoittoon/747494/>
- Kilpailuohjelma. (2017). Ylivieskan kirkon ja sen ympäristön arkkitehtuurikilpailu 14.2-15.5.2017. Ylivieskan seurakunta. 23 s. [viitattu 12.2.2018]. Saatavissa: http://www.ylivieskanseurakunta.fi/files/Ylivieskan_kirkon_kilpailuohjelma_1.1.pdf
- Kirkkohallitus. (2012). Saavu, kirkon saavutettavuusohjelma. Suomen ev.-lut. kirkko. [viitattu 12.2.2018] Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E95F2C7F4600B27C22579B80035B00F/\\$FILE/vihko_suomi.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E95F2C7F4600B27C22579B80035B00F/$FILE/vihko_suomi.pdf)
- Kirkkohallitus. (2015). Lapsivaikutusten arviointi Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa – Ohjeistus. Suomen ev.-lut. kirkko. [viitattu 12.2.2018]. Saatavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/89A630F75C56617FC2257C5A00489E6D/\\$FILE/LAVA_ohjeistus_2015_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/89A630F75C56617FC2257C5A00489E6D/$FILE/LAVA_ohjeistus_2015_www.pdf)
- Knaps, M. (2006). Suomalaista kirkkoarkkitehtuuria 1917-1970. Museovirasto. 139 s.
- Lindberg, C. (1934). Suomen kirkot – maamme kirkkorakennuksia käsittelevä tietoteos. Kuvataide Helsinki. 383 s.
- Mirsky, J. (1966). Jumalan asunnot. Gummerus. 235 s.

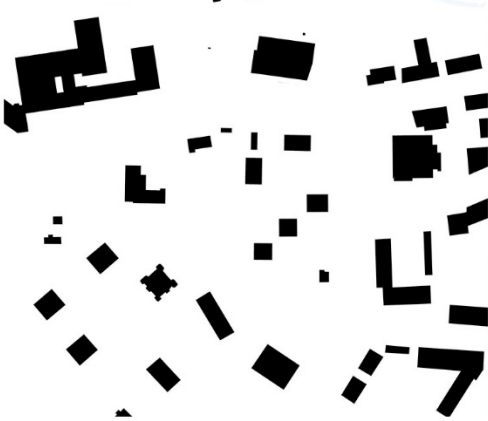

- Raamattu. (1992). Suomen evankelilais-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Suomen Pipliaseura.
- RT 82-10893. (2007). Suuret puurakennukset. Puiset suurten jännevälkien rakennukset. RT-ohjekortti. Rakennustieto. [viitattu 27.4.2018]. RT-kortisto.
- Sormunen, E. (1962). Kirkko ja seurakuntakoti, johdatus nykyiseen kirkonrakennustaitteeseen. Kirjapaino Oy Savo. 54 s.
- TKK. (1955). Protestanttisen kirkkotyyppien kehitys, moniste n:o 101. Teknillinen Korkeakoulu, Helsinki.
- Wikipedia. (2017). Ylivieskan kirkko. [viitattu 21.1.2018]. Saatavissa: https://fi.wikipedia.org/wiki/Ylivieskan_kirkko

LIITE: A1- ESITTELYPLANSIEN PIENENNÖKSET

Tämän diplomaation aiheena on suunnitella Ylivieskan uudesta kirkosta sekä seurakuntakeskuksesta ympäristöineen. Ylivieskan kirkko tuhoutui tulipalon seurauksena pääsiäislauantai-ilta vuonna 2016. Ylivieskan Seurakunta järjesti yhdessä Ylivieskan kaupungin kanssa yleisen suunnittelukilpailun uuden kirkon sekä seurakuntasalin suunnittelusta lähiympäristöineen.

Diplomaation tavoitteena oli suunnitella kirkko- ja seurakuntasalin sisältävästä rakennuksesta, jossa yhdistyvät perinteinen suomalainen puukirkko sekä moderni arkkitehtuuri rakennustekniikoinaan. Samalla haluttiin syventää ymmärrystä kirkkorakennusten historiasta sekä pohjoismaalaisten protestanttisten kirkkorakennusten erityispiirteistä ja niiden johtamista syistä.

RAKESUUSKAAVIO, 1:2000

Rakennuksen sijoittuminen ympäristöönsä

Rakennus sijaitsee Ylivieskan keskusta-alueen Kirkkopuistossa, valtakunnallisesti arvokkaassa Kalajoen kulttuuriympäristössä. Aluetta rajaavat pohjoisessa ohi virtaava Kalajoki, Ylivieskan vanhan kirkon rauniot sekä kirkon hautausmaa. Itäpuolella alue rajautuu Kalajoen yli sillalla jatkuvan Valtakatuja ja länsissä sankarihautojen alueeseen.

Uudisrakennuksen koordinaatio on otettu muun kaupungin rakennusmassasta eroavasta sankarihautojen alueesta. Ratkaisu rajaa suunnitellun rakennuksen ja jo olemassa olevan rakennusmuunnan välillä kilamaisia tiloja, korostaa uuden kirkko- ja seurakuntarakennuksen erityisyyttä kaupunkikuvassa ja ohjataan katseen ympäriällä oleviin puisto- ja vapaa-ajan tiloihin.

Rakennuksen koillisnurkka sijoittuu Kirkkokujan ja Valtakadun risteykseen, pohjoisjulkisivun mukaisesti Kirkkokujan linjaa. Päämassan eteläpuolella erkautuva siipimäinen seurakuntasali on yksikerroksinen, kirkkosalin kanssa saman kattorakenteen alle sijoitettu rakennusosa.

Seurakuntasalin eteläpuolella sijaitsee viheralue lasten leikkipuistoinen. Puiston ja seurakuntasalin välistä kulkee kevyenliikenteen väyä kohti Ylivieskan terveyskeskusta. Seurakuntasalin lounaisnurkalla väylästä risteää kuulu kohti raunion keskikappella. Kirkko- ja seurakuntallemuksen sekä keskikappellen huoltoliikenne tapahtuu idästä Valtakadun puolelta ja saattoliikenne suunnitellualueen lounaisnurkasta, jonne on sijoitettu myös 30 uutta autopaikkaa. Kirkkorakennuksen pääovelle sekä lounais keskikappelle on suunniteltu läpi ajettava autoreitti häikäilytaksia varten.

ASEMAPUURUSTUS, 1:1000

NÄKYMÄ KIRKKOPUISTON LOUNAISNURKASTA KOHTI PÄÄSIÄÄNKÄYNTIÄ

VIISTONÄKYMÄ KAAKOSTA

NÄKYMÄ KALAJOELTA

SUUNNITELMA YLIVIESKAN UDESTA KIRKOSTA JA SEURAKUNTAKESKUSTESTA YMPÄRISTÖINEEN - DIPLOMATIO - TIMO TUUSA - TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO - ARKITEHTUURIN LAITOS

JULKISIVU ETELÄÄN, 1:200 ▲

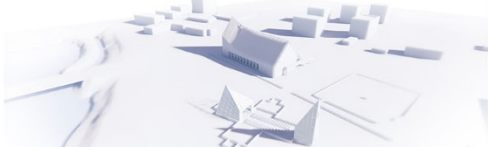
JULKISIVU ITÄÄN, 1:200 ▲

Arkkitehtoninen ilme

Rakennus koostuu kahdesta osasta, kirkkosalista sekä siihen symbioottisesti kytkettyvästä seurakuntakeskuksesta tuulitoineen. Kirkkosali on suorakaiteen muotoinen, 1600-luvun pohjalaisen pitkäkirkkityyppin suhteita noudattava, harjakattoinen rakennusosa, jonka harjapalkki nousee paraabelimaisesti rakennuksen itäpäästä kohti. Samaan pisteeseen päättyy myös seurakuntakeskuksen alttaria kohti nouseva katto, joka alas laskeutuessaan laskeutuu sipimäisesti seurakuntakeskuksen päälle. Rakennusta verhoava vesikatko on esihapetettua sinivihreäksi patinoitua kuparia, jonka pölmät luovat kuparikatteeseen syvä, auringonkierron mukaan muuttuvia varjoja.

Uudisrakennuksen pohjoispuolella sijaitsee Ylivieskan palaneen kirkon rauniot ja uusi Raunion kesäkappeli. Kappeli koostuu kahdesta erillisestä rakennusmassasta, vanhan kirkon kuorin paikalla sijaitsevasta lasiverhoillusta kesäkappelista sekä raunioiden länsipäätyyn sijoitetusta kellotornista. Kappelin rakennukset sisältävät viittäkseen aiemmin paikalla sijainneeseen uusgoottilaiseen kirkkoon sekä samalla toistavat uuden kirkkorakennuksen muotoja. Päämassan terävästi nouseva itäpää tuo takaisin Ylivieskan siluettin kadonneen huipun, matalamman kellotornin toimissa tuhopoitetun kirkon fyysisenä muistomerkkinä. Nämä kaksi volyymltaan eri massaista ja eri suunnitun nousevaa kolmiulmiota korostavat yhdessä päärakennuksen päätyaiheen nousua.

Kirkko- ja seurakuntasalien itäpäässä yhteen muovautuvat massat on erityyppiä länsipäädyssä toistetaan suurilla kattolapetta seuraavilla ikkunoilla. Myös kirkkosalin harja on eteläpuoleiselta loppuun asti suoraan pehmeä ylivieska arviolta nauhaikkunoilla. Yhdessä pohjoispuolelisiin maantasaosa olevien maisemakuvien kanssa ne luovat tasaista, epäsuoraa yleisvaloa kirkkosaliin. Kokoavana vastakohtana epäsuoralle valolle on alttarin päällä sijaitseva kuorin ristinmuotoinen valoaukko, joka keskittää katseen kohti alttaria.

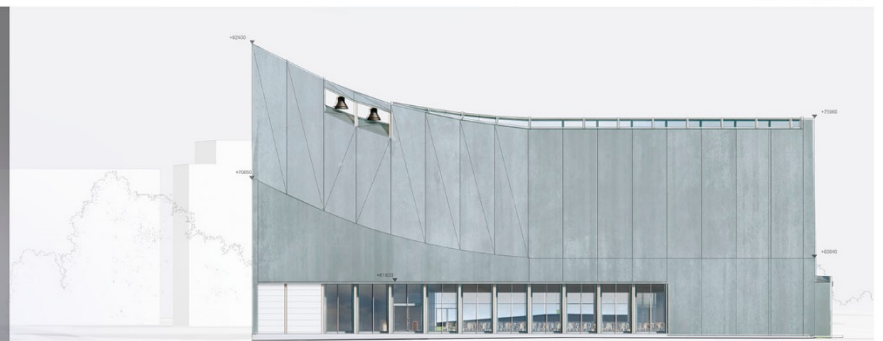
VIISTONÄKYMÄ LUOTEESTA ▲

Ylivieskan vanhan kirkon rauniot ovat kirkkolain mukaan suojeltuja ja ne haluttiin myös sisällyttää osaksi suunnitelmaa. Tämän suunnitelman tavoitteena on tehdä raunioista Kirkkoalueen aktiivisen toiminnan keskipiste sekä samalla luoda kirkkorakennuksen kanssa keskusteleva massa.

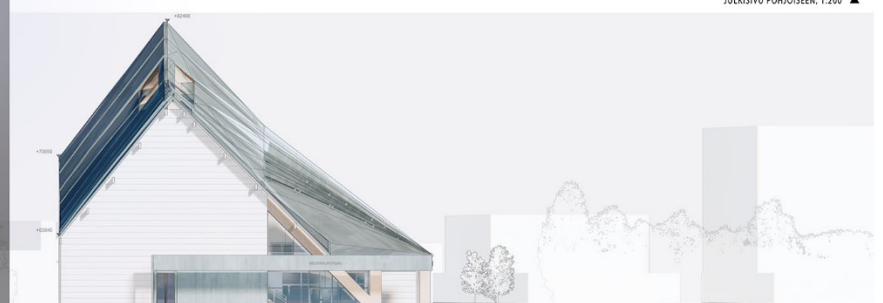
Raunion kesäkappeli koostuu kahdesta erillisestä rakennuksesta, lasivaipalla katetusta kappelista sekä kellotornista. Kirkkosalin ja kesäkappelin kellot voivat nyt soida yhdessä keskustellen moniaisesti kahdesta eri äänilahdesta. Kellotorni toimii myös viikkiläisluokissa kappelin omana morsiushuoneena.

Suurempia yleisötapahtumia varten kappeli voidaan avata länsipäädyssä suurilla lasisilla taiteoilla. Kappelin ukkopuolelle jäävä yleisö voi seurata kappelirakennuksen tapahtumia pitkiltä hissipenkeiltä. Kirkkoilisten toimintujen ja konseptien lisäksi Raunion kesäkappeli toimii seurakuntalaisten yhteisenä kasvuhuoneena. Kesäkappelin alttaria ympäröivä vrehä "Eden" tuo oman lisäulommelmsa kappelissa pidettyihin tilaisuuksiin. Kesäkappelin alttari sijaitsee samalla paikalla kuin edeltäjänsäkin, raunioiden itäpään kuorin kohdalla.

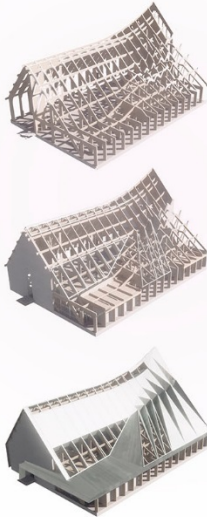
NÄKYMÄ SUUNNITTELUALUEEN LUOTEISURKASTA KOHTI RAUNION KESÄKAPPELLIA ▼

JULKISIVU POHJOISEEN, 1:200 ▲

JULKISIVU LÄNTÄEN, 1:200 ▲

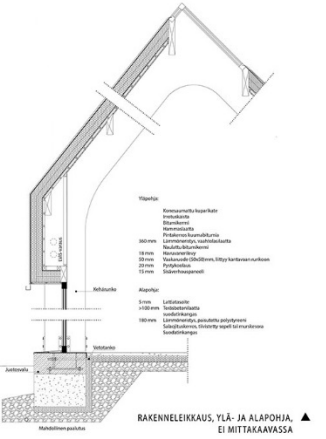

Kirkkorakennuksen kantavana runkona toimii talvutetusta ilmapuusta valmistettu käyvärunkainen kehärunko. Rakenne koostuu pilareista sekä niihin jykästi liitetystä vaakasuuntaisista kannattajista. Yhdistäessä katto ja seinärakenteet jykkinurkkaisesta, syntyvät perustuksien vaakavoima myös pystykuormasta. Vaakavoima ohjataan vetotankoon, jolla sidotaan rakennuksen vastakaikat anturat yhteen.

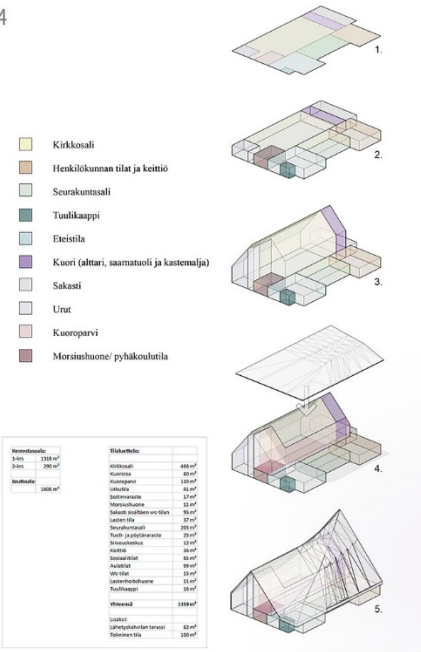
Runkon talvutetun ilmapuun puukerrokset tasavat rakenteen kosteusliikettä. Rakenne mahdollistaa suurten lasipintojen käytön rakennuksessa ja sillä on myös korkea veto- sekä talvutusvetolujuus. Ilmapuurunko on lisäksi puurakenteeksi erittäin hitaasti palavaa.

Runkorakenteen toimii koko rakennuksen kantavana teemana näkyen niin julkisivussa kuin sisätiloissakin. Näkyvin jätetty runko rytmittää kirkko- ja seurakuntasali sekä sitoo niiden varsinkin tiitit toisiinsa. Pohjois- ja eteläpuolelisiin maisemakuvain liittyvät suoraan kantavan ilmapuupilarien pinnan keskelle, jolloin ulko- ja sisätilojen välinen raja hämärtyy. Maisema tulee näin osaksi suunnitelmaa ja korvaa perinteisen alttariteinän kirkkosalissa.

Kirkko- sekä seurakuntasalien lattiatpinnat ovat puoliöllitäväksi hiottua betonia. Harmaan betonin vastakohtana on sisäkaton, kirkkosalissa toisessa kerroksessa kiertävä sekä kiinteissä penkeissä käytetty lämminsiivynen puu. Rakennuksen kantavat seinät, jotka eivät liity kantavaan ilmapuupurakenteeseen, on toteutettu vaalean harmaksi käsitellyllä massiivihirsirakenteella. Massiivihirsi on kestävä ja terve rakennusmateriaali, sillä se vastustaa ja luovuttaa kosteutta tasaten ympäristön kosteusvaihtelua. Ilmapuuhirsi on lisäksi kantava, painumaton rakennusmateriaali, joka ei myöskään kierty. Painumattomuutensa takia massiivihirsi mahdollistaa myös suuren lasi-ikkunoiden käytön rakennuksessa. Runssaan puun ja muiden luonnonmateriaalien käyttö rakennuksessa luo myös vahvan yhteyden suomalaiseseen kirkkorakennusperinteeseen.

RAKENNELIKKAUS, YLÄ- JA ALAPOHJA, EI MITTAKAIVASSA ▲

HAVAINNEKUVA TILOJEN SUOITTUMISESTA ▲

Tilat

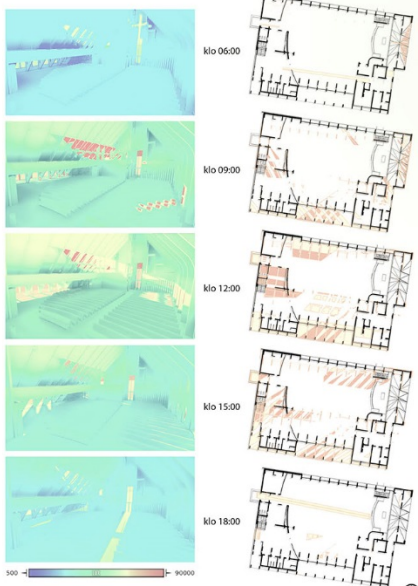
Kirkkosalin kyljessä, samansuuntaisesti etelän puolella sijaitseva seurakuntasali on siirtoseinällä avattavissa kirkkosalin puolelle. Koko seurakuntasalin eteläpuolelta mitatettuna kirkon päästävät sisään luonnonvaloa aamupäivästä auringonlaskuun seuraten käyttäjien vuorokausirytmää. Avustavat tukitoiminnot tapahtuvat aamu- ja keskipäivän auringon aikaan, seurakuntaelämän keskittyessä ilta- ja yönäytöille.

Eteisala sisäänkäyntineen ja wc-tiloineen sijaitsee seurakuntasalin länsipuolella palvelen myös kirkkosalin saapunä. Aulasta ja kirkkosalista on molemmista suora yhteys sekä morsiuskuoneeseen että lasten leikkiluolaan. Parvekkeelta portaat ovat helposti saavutettavissa, nousun alkaessa aulatilat tuulikaapin vierestä. Levät portaat on lisäksi varustettu porrashissillä esteettömän liikkumisen takaamiseksi. Rakennuksen yleiset wc-tilat sijaitsevat aulatilassa, tuulikaapin välittömässä läheisyydessä. Wc-tiloja muusta aulasta erottaa narikka, joka tarjoaa samalla näkösuojan wc-tilojen suuntaan.

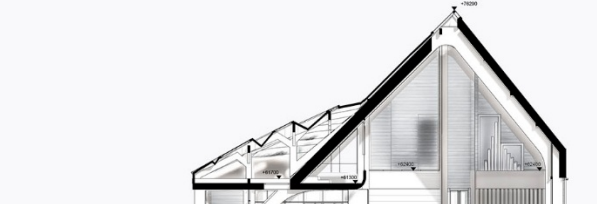
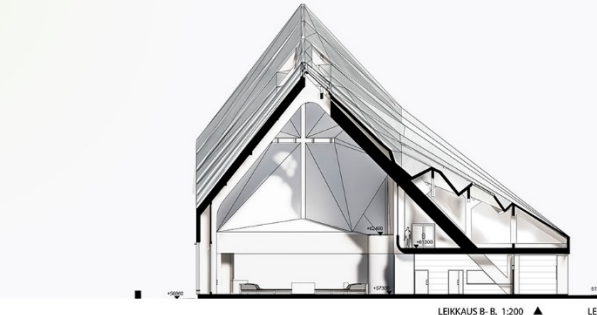
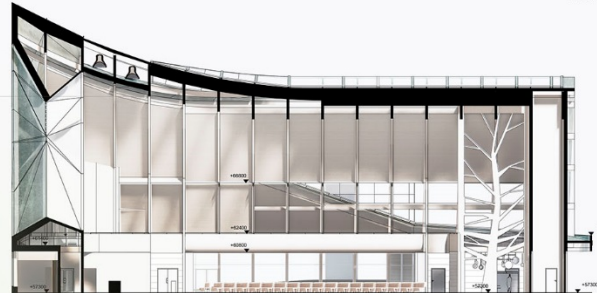
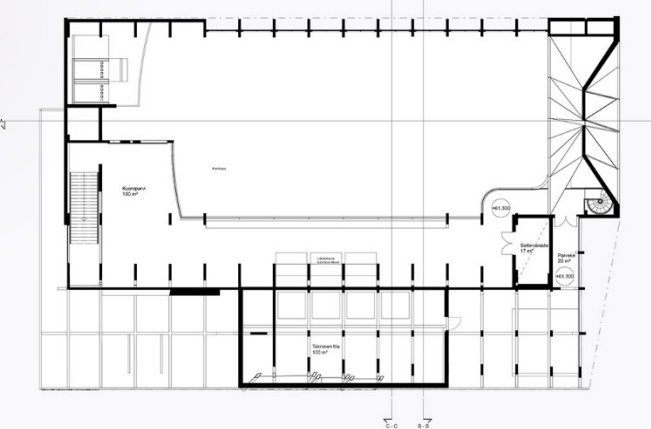
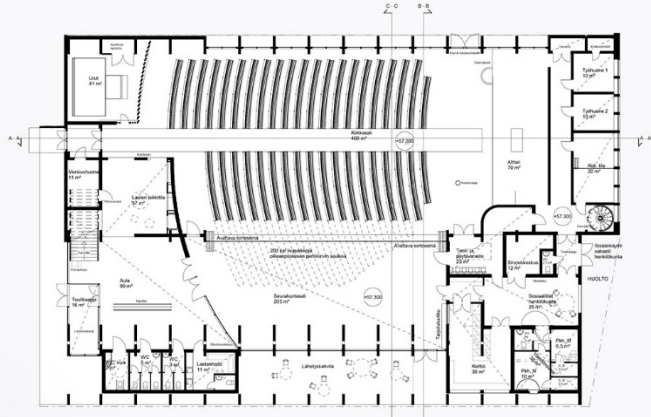
Seurakuntasalin eteläpuolella, keittiön välittömässä läheisyydessä sijaitsee läheyskävälänsä keittiön toimiva keittiö terassi. Terrasille on oma käynti keittiön tarjoilualueen läheisyyttä. Tämä ovi toimii samalla seurakuntasalin hätäpoistumistienä. Keittiön takana rakennuksen itäpuolella sijaitsevat henkilökunnan sosiaalitalat tautokiloineen. Pukuhuoneet, suihkutilat sekä henkilökunnan wc sijaitsevat kaikki ensimmäiseen kerrokseen vieritönsuojatissa. Kirkkorakennuksen tilapäisyyttä sijaitseva sakastissa on henkilökunnan työhuoneiden lisäksi siirtoseinällä jaettava tila pienryhmien kokoontumista varten sekä oma wc-tilansa, jonne on käynti sakastin sisäänkäyntiä kautta.

Kirkkosalin perällä, sisäänkäynnin eteläpuolella sijaitsee seurakunnan kastepuu. Kastepuu on suunnitelmassa kantavan rungon osa, joka on aukotettu seurakuntaa symboloivan lehdettömän puun muotoon. Puuhun kiinnitetään seurakuntaan kastetun lapsen nimellä varustettu paperista tai huovasta valmistettu lehti. Kastepuun "okien" välissä on käynti lasten omaan esteettömään leikkurakennukseen sekä morsiuskuoneeseen ja aulatilain. Lasten omasta tilasta voi lisäksi seurata kirkkosalin tapahtumissa olevista kurkistusaukoista.

Kuoroparvi sijaitsee urutien läheisyydessä rakennuksen länsipuolella. Kirkkosalin sivulla kulkeva parvi jatkuu aina rakennuksen itäpäähän asti, liittyen myös sakastin tiloihin. Kirkko- ja seurakuntasalin yhtymäkohdassa sijaitseva osa parvea on teräsrakenteen lisäksi kannatettu vaijerilla rakennuksen kantavasta rungosta, jolloin seurakunta- ja kirkkosalin välistä avointa tilaa ei tarvitse rikkoa kantavilla pilareilla.

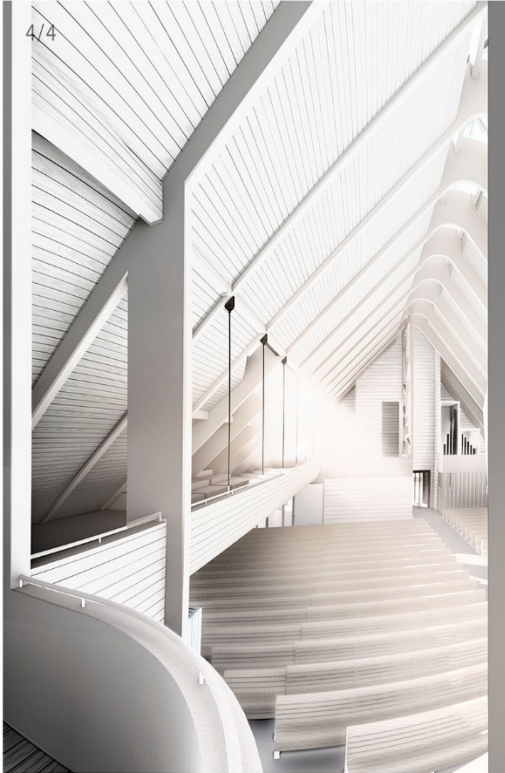

GRAAFISA ESITYKSII LUONNONVALON MÄÄRÄSTÄ RAKENNUKSESSA ERI VUOROKAUKAENAKOINA. VAS. PINNOILLE OSUVA VALAISTUSVUOROKAUKUKSUKSINA, OIK. SUOJAVALON OSUIMINEN LATTIAPINNOLLE ▲

SUUNNITELMA YLIVIESKAN UUDESTA KIRKOSTA JA SEURAKUNTAKESKUKSESTA YMPÄRISTÖINEEN - DIPLOMITYO - TIMO TUUSA - TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO - ARKITEHTI TUURIN LAITOS

4/4

NÄKYMÄ PARVELTA KOHTI KASTEPUITA JA KIRKKOSALIN PÄÄSISÄÄNKÄYNTIÄ ▲

Lapset ja esteettömyys

"Jeesuksen luo tuottiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, mutta sen huomattessaan Jeesus närkästyi ja sanoi heille: 'Sallikaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta.' (Mark. 10: 13-16.)

1.1.2015 Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa astui voimaan kirkkojärjestyksen säännös lapsivalkutuksen arviointista (LAVA) päätöksenteossa. LAVA toteuttaa käytännössä YK:n lapsen oikeuksien sopimusta edittämällä kaikkien alle 18-vuotiaiden kokonaistilaa hyvinvointia, osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia seurakuntajäseninä ja sen ulkopuolella.

Lasten tarpeet on huomioitu myös tämän kirkkorakennuksen suunnittelussa. Rakennuksessa ja sen ympäristössä on useita esteettömiä lasten mittaavaan suunniteltuja tiloja leikki- ja pillopaikoineen. Kirkkopuiston eteläpäädyssä, seurakuntasalin eteläpuolella sijaitsevan lasten leikkipuiston on seurakuntasalissa suora näkyvyys. Seurakuntasalin etelän puoleiset akunat mahdollistavat ulos katulle terassille lastenvaunuihin nukkumaan jätetyn lapsen tarkkailun. Lastenvaunut voi myös jättää niille varattuun tilaan puolitäpään tuikeisiin. Aulalla, narikan välittömässä läheisyydessä sijaitsee lastenhoituhuone hoitotiloinen sekä erillinen imetyshuone.

Isoimmille lapsille suunnattu leikkötila sijaitsee salin, kirkkosalin ja seurakuntasalin leikkötila. Leikkötilan lisäksi on myös suora yhteys morsiushuoneeseen, joka toimii samalla riehakkaampien leikkien näyttämönä. Lapset voivat vapaasti kulkea leikkötilasta kirkkosaliin tai seurakuntasaliin seinään upotettujen "okolojien" kirkkosalin johtavista aukoista. Vuoden lämpimänä kaudeksi seurakuntasalin ja seurakuntasalin välillä on otollinen sadepäivän leikkötila tai pyhäkoulun pöytä. Ullakotilla kaltevine pintoineen ja tilaa rajaavine pilareineen tarjoaa lapselle jännittävän, mutta turvallisen tilan leikkiä alkuisen valvon silmän alla.

Vuonna 2003 voimaan tullut Kirkko kaikille, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vammaispoliittinen ohjelma, asettaa tavoitteekseen ottaa huomioon tasavertaisesti kaikkien jäsentensä tarpeet. Ullakottila lukuun ottamatta koko rakennus onkin suunniteltu esteettömäksi. Ensimmäinen ja toinen kerros ovat lemmemmat kynnyskattomaa ja helposti liikuttavissa myös pyörätuolilla tai kävelytuella. Kerrosten välinen pääpöytä on lisäksi varustettu lava-pöytäsiisillä. Liikunvaimot on huomioitu myös esteettömän wc:n suunnittelussa. Aulalla naulat on sijoitettu estämään suora näkyvyys wc:n ovelle. Ratkaisulla estään kiusallisten tilanteiden syntyminen esim. avustajan avavessa wc:n ovelle.

NÄKYMÄ LASTEN LEIKKÖTILASTA ▼

NÄKYMÄ SEURAKUNTASALISTA KOHTI LÄHETYSKAHVILAN ULKOTERASSIA ▼

NÄKYMÄ KIRKKOSALISTA KOHTI ALTARIA ▲

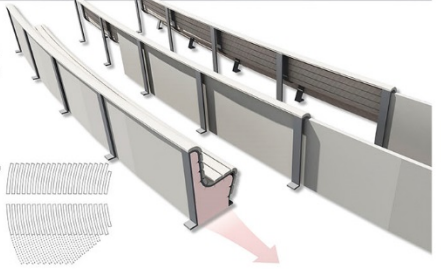
Tilojen muunneltavuus

Kirkkovouden päätapahattumia varten seurakunta- ja kirkkosali ovat siirteoisillä yhdistettävissä toisiinsa. Kirkkosaliin saadaan näin 200 näkösteettöntä istipaikkaa ja kokonaispaikkaluku kasvatetuksi 700 istupaikkaan. Lisäpaikkojen sijoittaminen viuhkaan muotoon kirkkosalin sivulle mahdollistaa sen, ettei lisäpaikoilla istuvien etäisyys alttarista kasva liian suureksi.

Lisäistuimet sijaitsevat alttarilta katsottuna vasemmanpuoleisten penkkirivien sisällä, josta ne ovat ulos vedettävissä lattiaan upotettuja kiskoja pitkin. Penkkirivit on myös mahdollista arkkuroida seurakuntasalin lattiaan omiksi kirkkosalissa erillisiksi istumiksi. Seurakuntasalin eteläpuolella kalusteita säilytetään varastotilassa, josta se voidaan ottaa molempien salien käyttöön. Varastotila toimii myös pianon säilytyspaikkana, josta se voidaan ottaa molempien salien käyttöön. Pianon lisäksi alttarin ja kirkkosalin ensimmäisen penkkirivin välissä on tila kuoro- ja musiikkiesityksiä varten. Tilaan mahtuu jopa 80-jäseninen sinfoniaorkesteri ilman että sivuparvea otetaan käyttöön.

Rakennuksen lämpisäädössä sijaitseva morsiushuone toimii sunnuntaisin pyhäkoulutilana ja arkisin piennyhminen kokoontumispaikkana. Sakastin monikäyttöinen, jaettavissa oleva kokoontumistila puolestaan toimii vihkitöimittönessä sulhasen ja muissa tilaisuuksissa esitettävien valmistautumistilana.

Seurakuntasali toimii juhlien ja seurakunnan tilaisuuksien pöytäpaikkana. Salla voidaan käyttää myös tarvittessa kirkollisiin toimintoihin, mutta kirkon pääsääntönsä ne. sivuittain toimi Raamton kesäkahvelli. Seurakuntasalissa järjestettävissä tilaisuuksia varten sen kyljessä on hyvin varustettu suurtaloustietö. Keittiöstä on salin avattava tarjoilukukku, joka toimii myös kesäsin lähetyshavilan kassana.

NÄKYMÄ KIRKKOSALISTA KOHTI AVATTUUA SIIRTOSEINÄÄ ▼

HAVAINNEKUVA KIRKKOSALIN LISÄPENKKIEN TOIMINNASTA ▲

